

SOTAVETERAANI

KRIGSVETERANEN

N:o 1/2014 ■ Tarkastettu levikki 54 583 ■ Helmikuun 19. päivänä 2014

Tasavallan presidentin itsenäisyyspäivän vastaanotto järjestettiin Tampereella. Kunniavieraina oli lähes 100 sotaveteraania. Ensimmäisenä presidenttiparia kätteli kankaanpääläinen Vihtori Siivo, joka viime syksynä täytti 100 vuotta. Kuva: Juhani Kandell/Puolustusvoimat

Helsingin pommituksista tuli kuluneeksi 70 vuotta. Kuvassa Neuvostoliiton lähetystö on saanut osuman ja rakennus palaa 7.2.1944. Kuva: Sa-kuva

Kansallisen veteraanipäivän juhla Mikkeliissä sivu 5

Liitolle uusia toimikuntia sivu 7

Talvisota saa muistomerkin sivut 8-9

Nuori veteraani-neuvoja: Lisää palvelurahaa sivu 16

Kenen Viipuri? sivu 18

Veteraanihaastattelu Arvo Kuikka sivu 19

Sotavalokuvaaja "Guni" Salonen sivut 20-21

Sotaveteraanin rinnalla sivut 22-23

Marsalkka Mannerheim ja kenraali Laidoner sivut 38-39

Kirjasatoa sivut 52-53

70 vuotta Jatkosodan päättymisestä - kansalaisjuhla Lieksassa 5.9.2014, sivut 46-47

Helsingissä 19. helmikuuta 2014

Kohti Oulun liittopäiviä

Järjestömme keskeinen tapahtuma on tänä vuonna Oulussa järjestettävät XXVI liittopäivät. Pohjois-Pohjanmaan Sotaveteraanipiiri on edellisen kerran ollut järjestelyvastuussa vuonna 1986, jolloin piiri isännöi liiton XII liittopäivät menestyksekkäällä tavalla. On perusteltua olettaa, että meillä on nytkin liiton tulevaisuuden kannalta tärkeiden linjapäätösten tekemiseen parhaat mahdolliset olosuhteet.

Ajalliseen kaksivuotistaipaleeseen Tampereelta Ouluun on mahtunut sekä ilon hetkiä että pettymyksen tuokioita. Määrätietoisella vaikuttamisella pettymykset on voitu muuttaa torjuntavoitoksi. On voitu todeta, että perustelujamme kuntoutusmäärärahojen tason pitämiseksi riittävinä kuunnellaan. Olemme usean vuoden ajan tehneet työtä sen eteen, että liitto on uskottava sotaveteraaniasian asiantuntija. Näyttää siltä, että olemme onnistuneet saavuttamaan luotettavan toimijan aseman. Tätä asemaa liiton on kyettävä edelleen vahvistamaan avoimella ja tosiasioihin perustuvalla vaikuttamisella ja tiedottamisella. Liitto on jäsenmäärältään suurimpana sotaveteraanijärjestönä kantanut kunnialla vastuunsa yhteisen asian puolesta. Tulevan liittokokouksen linjaukset ja tavoitteiden asettelu seuraavalle kaksivuotiskaudelle ja edelleen 2020-luvulle antavat perustan hallituksen ja valtuuston jatkotyöskentelylle.

Liittomme on lähes 60-vuotisen historiansa suurimman muutoksen kynnyksellä. Kun kuluneiden kuuden vuoden aikana on keskusteltu järjestötoiminnan tilanteesta ja muutostarpeista, on yleinen mielikuva ollut se, että toiminta jatkuu

muuttumattomana ainakin vuoteen 2015. Nyt olemme tilanteessa, että seuraavalla liittokokousvälillä ohitamme tuon ajallisen merkkipaalun. Muutos on edessämme lyhyellä aikavälillä. Tuleviin toimintavuosiin liittyvää suunnittelua on tehty ja tehdään kevään kuluessa entistä tiiviimmin. Liittopäivien tulevaisuusfoorumissa tarkastelemme ratkaisumalleja edessä oleviin yhteisiin, suuriin haasteisiin ja pyrimme löytämään polun kohti 2020-luvun toimintamalleja ja -tapoja. Järjestömme vaihteellinen muuntuminen kohti perinneaikakautta on pidettävä hallinnassa tarkoituksenmukaisella tavalla ja vuosikymmenten työtä kunnioittaen.

Suomen Sotaveteraaniliiton Naisjärjestö on päättänyt purkaa toimintansa. Naisjärjestö on tehnyt vuosikymmenten ajan arvokasta työtä jäsenistön hyväksi. Järjestö on vahvalla tavalla tukenut sotaveteraanipiirien ja -yhdistysten toimintaa. Naisten työ ei saa päättyä; muuttaman vuoden kuluttua liittomme jäsenten ylivoimainen enemmistö on naisia ja heidän tukemisekseen tarvitaan paljon auttavia käsiä ja lämmöllä sykkiviä sydämiä. Muutunut rakenne suunnitellaan ja tehdään kiinteässä yhteistyössä naisten ääntä herkillä korvalla kuunnellen.

Ennen Oulun liittokokousta on paljon vielä tehtävää. Kääritään hihat ja ryhdytään toimeen. Toivotan kaikille lukijoille hyvää jatkoa alkaneelle vuodelle 2014. Tehdään tästä yhdessä hyvä vuosi.

Finn-Göran Wennström

Taistelu jatkuu

Sotaveteraaniliiton keskeisin tehtävä on toimia sotaveteraanien puolesta puhujana *Veteraaneja ei jätetä* -hengessä.

Laadimme alkuvuonna yhdessä Rintamaveteraaniliiton kanssa esityksen Rintamaveteraaniasian neuvottelukunnalle veteraanietuuksiksi valtion talousarvioon vuodelle 2015. Neuvottelukunnan käsittelyn jälkeen sosiaali- ja terveystieteiden ministeriö esittelee aiheeseen liittyvän ehdotuksen ja määrärahaesitykset valtiovarainministeriölle.

Palvelujen tarve kasvaa veteraanien ikääntyessä ja liittojen esitys korostaakin hakumenettelyn poistamista, kotikuntoutuksen lisäämistä ja riittävän määrärahatason säilyttämistä.

Valtio suunnittelee talousasioita pitkäjänteisesti käsittelemällä maa-liskuussa kehysbudjetin vuosille 2015-2018. Siinä asetetaan alkuarvot eri toimiin mm. rintamaveteraanien kuntoutusta varten. Lähtötason määrittämisellä on suuri merkitys. Mitä suurempi ero kehyskassa olevalla ja kuntoutukseen tarvittavalla euromäärällä on, sitä enemmän järjestöjen on tehtävä vaikutustyötä määrärahaesityksen korjaamiseksi myöhemmissä vaiheissa.

Rintamaveteraanien kuntoutuksesta on olemassa runsaasti Valtio-konttorin kokoamaa tietoa. Tietojen hyödyntämistä heikentää se, että vuoden 2013 tiedot ovat käytettävissä vasta kesällä. Nyt on tukeuduttava pääosin 2012 tietoihin.

Miksi kuntoutusmäärärahaa kehyskassa ei saa pienentää?

Rintamaveteraanien kuntoutus toteutuu valikoivasti. Erityisesti huonokuntoiset veteraanit jäävät kuntoutuksen ja palveluiden ulkopuolelle. Lähes kaikissa kunnissa veteraaneille on myönnetty liian lyhyet kuntoutusjaksot. Keskimäärin avokuntoutusjakson kesto oli 13,4 kertaa ja laitospäästämisen 11,3 vrk. Valtiohallituksen ohjeen mukaan avokuntoutuksen kesto on 20-30 kertaa ja laitospäästämisen 10-28 vrk. Kuntoutusta sai 2012 vain 52,4 % siihen oikeutetuista veteraaneista. Veteraanien puolisoille ei myöskään ole pystytty osoittamaan varoja kuntoutukseen pääsyyn. Viime syksynäkin määrärahojen lisäjoissa 455 veteraanin puolisoa jäi ilman kuntoutusta. Usein tämä tarkoittaa myös veteraanin jäämistä kuntoutuksen ulkopuolelle. Veteraanin ja puolison kuntoutus on käsiteltävä yhdessä.

Kotikuntoutusta on lisättävien tarpeiden kasvaessa. Veteraanien ikääntyessä heidän toimintakykyisyyttään voidaan ylläpitää suunnitelmallisesti toteutetulla kotikuntoutuksella.

Kaikki nämä edellä kuvatut seikat osoittavat kuntoutusmäärärahan olevan liian pienen ja kuntien toimineen pitkään niukkuutta jakaen.

Tehtävää on paljon. Uusi toiminta- ja vaikuttamisvuosi on alkanut.

Markku Seppä

48. Sotaveteraaniviikko 9.-16. maaliskuuta

Avausjuhla Viitasaarella

48. Sotaveteraaniviikon avausjuhla järjestetään sunnuntaina 9. maaliskuuta Viitasaarella. Juhla on samalla Viitasaa-

ren Sotaveteraanien vuosijuhla. Juhlapäivä alkaa jumalanpalveluksella, jonka jälkeen on käynti sankarihaudalla. Jumalanpalveluksessa saarnaa kirk-

koherra **Antti Hiltunen**. Juhlatilaisuus pidetään Viitasaari Areenalla (Urheilutie 9). Juhlapuheen pitää peruspalveluministeri **Susanna Huovinen**. Puolustusvoimien tervehdyksen esittää kenraaliluutnantti **Jarmo Lindberg**. Sotaveteraaniviikon ja juhlan avausaamat esittää Sotaveteraaniliiton puheenjohtaja **Finn-Göran Wennström**.

Viikon päätösjuhla Seinäjoella

Sotaveteraaniviikon päätösjuhlaa vietetään sunnuntaina 16. maaliskuuta Seinäjoella. Tilaisuus on samalla Seinäjoen Sotaveteraanien 50-vuotisjuhla. Juhlapäivä alkaa rovasti **Väinö Reinilän** ja kenttäpiispa **Pekka Särkiön** pitämällä hartaudel-

la Seinäjoki-salissa. Juhlapuheen pitää vuorineuvos **Seppo Paatelainen**. Puolustusvoimien tervehdyksen esittää maavoimien komentaja, kenraali-

luutnantti **Raimo Jyväsjärvi**. Sotaveteraaniviikon ja juhlan päätösaamat esittää Sotaveteraaniliiton puheenjohtaja **Finn-Göran Wennström**.

Sotaveteraaniviikon avausjuhlan jumalanpalvelus pidetään Viitasaaren kirkossa ja seppäleenlasku on läheisellä sankarihaudalla.

Sotaveteraaniviikon päätöstilaisuus pidetään Seinäjoki-salissa Seinäjoella.

— Kolumni —

Pyhät patsaat?

Hanke kansallisen talvisodan muistomerkin pystyttämiseksi on herättänyt viime aikoina keskustelua. Milloin muistomerkikisan voittajapatsaan kaksoisolento löytyy tällinnalaisen tavaratalon mallinukesta, milloin patsasehdokkaan sopivuus sinänsä asetetaan kyseenalaiseksi. Yksikään media ei sen sijaan ole rojhennut kyseenalaistaa sitä, tarvitaanko muistomerkkiä todella.

En missään nimessä halua kyseenalaistaa sitä, etteikö viime sotien muistoa pidä vaalia. Kuten Historiatietoisuus Suomessa -hankkeen vetäjä tohtori Pilvi Torsti on todennut, sodat

vaikuttavat suomalaiseen yhteiskuntaan vielä nykyäänkin ja niillä on keskeinen rooli suomalaisten historiakäsityksessä. Sotien historia on siis samalla suomalaisen yhteiskunnan keskeistä historiaa, jonka ymmärtämistä voi pitää edellytyksenä suomalaisen yhteiskunnan ymmärtämiselle.

Voidaan kuitenkin kysyä, auttaako muistomerkki – olipa se sitten miten ”kansallinen” tai keskeiselle paikalle asetettu hyvänsä – todella pitämään yllä talvisodan muistoa? Vai käykö niin, että veteraanisukupolven viimeisen edustajan siirryttyä ajasta ikuisuuteen sotiemme muiston kunnioittaminen typistyy juh-

lapäivinä pidettyjen puheiden sanahelinään ja patsaiden eteen laskettuihin seppeleisiin?

Kirjoitin aiemmin kolumnissani ”Kertokaa lastenlapsille lauluin...” siitä, miten viime sotiemme historia pysyy parhaiten elävänä, jos se tuodaan lähelle uusia sukupolvia tavoilla, joita he itse pitävät kiinnostavina. Sen sijaan että pystytetään uusia ja taas uusia patsaita, pitäisi kiinnittää huomiota siihen, miten saadaan tulevat sukupolvet ymmärtämään viime sotien todellisuus, miten saada heidät käsittämään sodan kauheus. Historian oppikirjoista pitäisi viimeistään nyt poistaa mantran lailla toistellut kerto-

mukset siitä, miten joukot etenivät tai perääntyivät. Sen sijaan huomio tulisi kiinnittää siihen, että joukot koostuivat ihmisyksilöistä, jotka kokivat tapahtumat kukin omalla tavallaan. Se, että sodassa kuolee ja haavoittuu ihmisiä, ei ole mitenkään yllättävää tai uutista. Nykyinen kuva on sodasta usein liian klininen ja siloteltu. Mieleeni on jäänyt Irakin sodan alettua julkaistu lehti-juttu, jossa amerikkalaissotilas kertoi järkyttyneensä, kun sota ei ollutkaan ”sellaista kuin tietokonepeleissä”.

Veteraanipolvi ymmärtää omien kokemuksiansa myötä sodan kauheuden, ja siksi he

ovat parhaita rauhan puolesta puhujia. Tämä on – itsenäisen Suomen ohella – arvokkaimpia veteraanipolven perintöjä, jonka siirtäminen jälkipolville on ensiarvoisen tärkeää. Sen sijaan, että sotien muistoksi pystytetään aina uusia patsaita, olisi patsaiden ”henkinen perusta” turvattava siirtämällä jälkipolville aito ymmärrys sodan kauhuista.

Olli Kleemola

Lupauksista tositoimiin

Kirjoittaja on Sotaveteraaniliiton valtuutettu edunvalvontasiamies

Joulukuun 5. päivä 2012 on jäänyt veteraanien ja veteraanien hyväksi työtä tekevien mieleen suurena tekojen ja lupauksen päivänä. Tällöin eduskunta korotti juhlaistunnossaan yksimielisellä päätöksellä veteraanien kuntoutusmäärärahoja merkittävästi. Samalla eduskunta antoi lupauksen riittävästä määrärahasta sotaveteraanien vuosittaiseen kuntoutukseen 2014-2017.

Taustalla oli koko syksyn jatkunut liiton edustajien tiivis yhteydenpito keskeisiin politiikan vaikuttajiin. Näytti siltä, että ratkaiseva läpimurto oli saavutettu veteraanien kuntoutusmäärärahojen saattamiseksi todellista tarvetta ja kysyntää vastaavalle tasolle.

Vuoden 2013 alkupuoli kuitenkin osoitti, että veteraani-

järjestöjen ja kuntien kokeemukseen perustuva todellisuus ja virkamiesvalmistelun näkemys eivät löytäneet toisiaan. Yleensä, jos kartta ei vastaa maastoa, niin ei jää epäselvyyksiä siitä, missä on korjaamisen paikka.

Tämä ”valuvika” aiheutti sen, että eduskuntaan tuotiin viime syksynä talousarvio, joka uupui neljä miljoonaa euroa vuoden 2013 talousarviosta.

Liiton edustajien tosiaikainen informaatio ja avoimuus vaikuttivat osaltaan siihen, että eduskunta yksimielisesti hyväksyi valtiovarainvaliokunnan mietinnön perusteella veteraanipalveluiden määrärahaksi 34,6 miljoonaa euroa vuodelle 2014.

Erityisen merkittävänä on pidettävä sitä, että hyväksyessään valtion talousarvion vuodelle 2014 eduskunta edellyttää, että hallitus selvittää keväällä 2014 kehyspäätökseen mennessä, mikä on oikea ja riittävä määrärahataso veteraanipalveluiden turvaamiseen kehyskaudelle 2015-2018.

Yhteydenpito päättäjiin jatkuu tiiviinä. Hallituksen kehysbudjetti lyödään lukkoon maaliskuun 2014 lopulla.

Nyt on myös maakuntien aika puhua. Jokainen päättäjä on kotoisin jostakin.

Heikki Järvinen

Helvi Frick vuoden lotaksi

Lotta Svärd säätiö nimesi Hämeenlinnalaisen Helvi Frickin (96) vuoden lotaksi. Vuoden lotan nimeäminen tehtiin nyt kahdeksannen kerran.

Helvi Frick liittyi Lotta Svärd -järjestöön pikkulotaksi 1932 ja antoi lottalupauksen 1935. Talvi- ja jatkosodan ajan hän toimi lääkintälottana Matkaselän raja-asemalla ja Äänislinnassa. Hän on toiminut myös pikkulottien ohjaajana ja voimisteluryhmien vetäjänä.

Sodan jälkeen Helvi Frick toimi vuosikymmenien ajan Hämeenlinnan Sotilaskotihdistyksessä ja Hämeenlinnan Rintamanaisissa sekä vetäjänä että aktiivisena jäsenenä.

Hämeenlinnan Seudun Lotataperinneyhdistyksen perustamisessa Helvi Frickillä oli keskeinen osuus. Hän toimi sen varapuheenjohtajana ja oli Suomen Tykistömuseon yhteyteen järjestettyjen Lotta-näyttelyiden toteuttajana.

Ensimmäinen näyttely avattiin 2005 ja se laajentui Lotta Svärd perinnehuoneeksi 2007. Vuonna 2008 saatiin Tykistömuseoon ”Naiskodukaitse-Suomenlahden tyttäret” -näyttely ja samana vuonna Hämeenlinnan Seudun Lottataperinneyhdistys vieraili Tallin-

Lotta Svärd-säätiö valitsi Hämeenlinnalaisen Helvi Frickin vuoden lotaksi.

nassa Naiskodukaitsen vieraan.

Vuoden vaihteessa 2013 Suomen Tykistömuseo siirtyi historiaan ja uutena aloitti Museo Militaria, johon integroitiin kolme eri aselajimuseota. Muutoksesta huolimatta Helvi Frickin periksiantamattomuudella ja osaamisella säilyttivät lottien jälleen uusitut näyttelyosiot asemansa museon esittelemissä tärkeissä historian käännteissä.

Helvi Frick on esitellyt lottanäyttelyiden esineistöä lukuisille vierailijaryhmille ja kertonut myös omista lotta-ajoistaan ja kokemuksistaan monissa koululaistilaisuuksissa ja lukuisissa lehtihaastatteluissa.

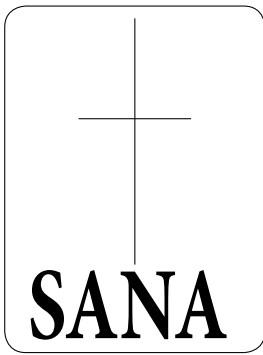
Tasavallan presidentti myönsi 13.12.2013 Kymenlaakson Sotaveteraanipiirin toiminnanjohtaja Toivo Hartikaiselle sotakamreerin arvonimen. Toivo Hartikainen on toiminut Kymenlaakson Sotaveteraanipiirin toiminnanjohtajana vuodesta 1995. Kuva: Toivo Hartikaisen arkisto

Tasavallan presidentti myönsi 13.12.2013 Matti Kulmalalle sotakamreerin arvonimen. Matti Kulmala on toiminut Tuusulas- sa sijaitsevalla Ilmatorjuntamuseolla eri tehtävissä vuodesta 1987. Hän on myös toiminut tuloksesta myyjänä Keski-Uudenmaan keräyspiirin keräyksessä. Kuva: Matti Kulmalan arkisto

Käy katsomassa Sotaveteraaniliiton internet-sivut ja verkkokauppa.
www.sotaveteraaniliitto.fi

Tulevaisuus ja toivo

“Näin he kokoavat itselleen aarteen, hyvän perustuksen tulevaisuutta varten, niin että voittavat omakseen todellisen elämän.” (1.Tim.6:19)

Vuodenvaihteessa kuuntelin radio-ohjelmaa “tosi elämästä”. Siinä haastateltiin keskisuomalaisia sotiemme veteraania. Hän kertoi johtavansa veteraanikuoroa, jolla oli enää yksi tehtävä. Kuoro kävi saattamassa veteraaniveljiään siunaustilaisuuksissa ja haudoilla lepoon ajan ja ikuisuuden rajalla. Kuoron radio-ohjelmassa laulamat saattoveisuut olivat puhuttelevia. Veisuu nousi sydämeistä. Niissä soi henkilökohmainen usko Jumalaan. Laulujen sisältöä ja johtajan kuorosta kertomaa kuunnelllessani mieleeni nousi apostolin sana aarteesta, joka luo perustuksen tulevaisuutta varten.

Muutamia vuosikymmeniä sitten nuo veisaajat ja heidän aseveljensä olivat kokeneet Jumalan lahjana sen, että isänmaa kaikesta huolimatta säilytti itsenäisyytensä. Usein ja erityisesti vaikeina hetkinä he olivat kohottaneet katseensa taivaalle. He rukoilivat. Näin he loivat itselleen lujan perustuksen tulevaisuuteen. Veteraanit voittivat omakseen vapaan maan.

Tämä maa on yhä vielä muutaman veteraanin, mutta ennen muuta veteraanien jälkipolvien vapaa isänmaa. Vuoden vaihtuessa ja tulevaisuuteen katsoessa mieleen nousee monia yksittäisiä kysymyksiä. Päättyneen vuoden uutiset ovat kertoneet usein itsekkyydestä, rakkaudettomuudesta, epäilystä ja väkivallasta. Mikä on tämän ajan suomalaisen tulevaisuuden perusta? Onko meillä sydämissämme aarre, joka tähyää taivaaseen?

“Minulla on omat suunnitelmani teitä varten, sanoo Herra. Minun ajatukseni ovat rauhan eivätkä tuhon ajatuksia; minä annan teille tulevaisuuden ja toivon.” (Jer. 29:11) Tästä toivosta veisasivat myös veteraaniveljet. He saattoivat ystävänsä ja tähyilivät huomista pidemmälle, perille taivaan kotiin. Käsi oli lujasti Jumalan kädessä. Se on lahjoista suurin - aarre tulevaisuuteen yhä tänäkin päivänä ja koko AD 2014.

Jaakko Leinonen

Onnitlemme

Liisa Koskinen 100 vuotta

Talvi- ja jatkosodan rintamalotta Liisa Koskinen, o.s. Heinonen, vietti 100-vuotisjuhlaansa 20.12.2013 Espoon Tapiolassa. Iisalmes-

sa toisena yhdeksän lapsen perheeseen Suomen Suuriruhtinaskunnan alamaiseksi syntynyt Liisa vietti siellä onnellisen lapsuuden. Hän joutui kokemaan neljä sotaa.

Liisa halusi emäntäkouluun Suonenjoelle. Siellä hän näki kansanedustaja Miina Sillanpään. Koulun jälkeen Liisa nuorena lottana joutui saattamaan Helsinkiin rakkaana olevaa kenraalin rouvaa. Sille tielle hän jäikin Helsinkiin ja ryhtyi työntekoon. Täällä hän tutustui juuri ennen talvisotaa nuoreen suojeluskuntalaiseen, varusmies, alikersantti Niilo

Koskiseen, jonka kanssa hän avioitui.

Liisa toimi muonituslottana Terijoella, josta siirtyi rintaman mukana lännen suuntaan. Jo vuoden päästä Liisa ja Niilo olivat mukana jatkosodassa. Liisa toimi muonituslottana Sinisen Prikaatin kenttäsaaralassa Karhumäellä.

Liisa toimi 23 vuotta Tapiolassa koulun emäntänä. Aviomiehen kuoltua Liisa vaihtoi omakotitalonsa osakehuoneistoon Tapiolassa, jossa hän edelleen hyväkuntoisena hoitaa kauniin kotinsa ja itsensä. Veteraa-

nitoimintaan hän osallistui miehensä rinnalla ja sotaveteraanin leskenä. Liisa kuului jäsenenä myös Espoon Rintamamaiset ry:n.

Liisa on edelleen hyväkuntoinen ja teräväjärkinen. Pitkän ikänsä salaisuudeksi Liisa sanoo ahkeran työn, terveet elämäntavat ja liikunnan. Hyvällä geeniperimällä on myös vaikutusta, sillä Liisan isän äiti eli 101-vuotiaaksi ja äidin äiti 99-vuotiaaksi.

Hilkka Rantio

Jouni Knuuttila 60 vuotta

Jouni syntyi Kuhmoisissa 15.2.1954. Hänen isänsä (synt. 1912) oli ammatiltaan metsäteknikko ja toimi Keski-Suomessa. Hän oli myös hyvä hiihtäjä ja kilpaili menestyksellä Suomessa ja muissa Pohjoismaissa 1930-luvulla. Isän rintamapalvelus kesti marraskuusta 1939 syksyyn -44 ja tänä aikana hän sai pysyvän sairauden.

Perhe päätti vähitellen muuttaa Ruotsiin, mikä tapahtui vuonna 1969. Jouni joutui jatkamaan koulunkäyntinsä Etelä-Ruotsin ruotsinkielisissä kouluissa.

Jounianoi Ruotsin kansalaisuuden, joka johti asevelvollisuuden suorittamiseen

Ruotsin Armeijassa. Hän valitsi asepalvelun laskuvarjojääkärikoulussa. Sotilaan ura kiinnosti häntä, ja hän jatkoi rannikkotyökistökoulutuksessa ja erilaisilla kursseilla upseerikoulutukseen saakka. Syksyllä 2013 hän jäi eläkkeelle.

Palvelusaikanaan hän oli kiinnostunut Ruotsin ulkomaan palveluksesta ja oli YK:n rauhanturvaajajoukoissa Balkanilla ja Irakissa noin kolmen ja puolen vuoden ajan, siviilipuvussa.

Isän sotilasvammamateriaalia hän oli kosketuksissa Sotainvalidien Ruotsin piirin kanssa ja sitä kautta myös Sotaveteraaniliiton Ruotsin piirin kanssa. Molem-

Piirin puheenjohtaja Jouni Knuuttila ja piirin toiminnanjohtaja Kirsti Pekari neuvottelupäivillä syksyllä 2013 Tuusulassa.

mat nämä ovat hänelle aina olleet sydämen asioita. Kun Sotaveteraaniliiton Ruotsin piiri oli 2007 vaikeuksissa, hän otti vastaan piirin puheenjohtajan tehtävät ja on

hoitanut tätä tehtävää menestyksellä - ja sydämen asianaan.

Heikki Lirberg

Suomen Sotaveteraaniliiton Naisjärjestö ry:n ylimääräinen kokous

pidetään tiistaina 25.3.2014 klo 11.00
Ristinkirkko, Kirkkokatu 4, 15110 Lahti

Kokouksessa käsitellään Naisjärjestön purkaminen toisen kerran sekä purkamiseen liittyvä varojen luovutus. Samoin kokouksessa käsitellään sääntöjen 9§:ssä mainitut asiat.

Valtakirjojen tarkastus on klo 10.00-10.45

Kiitosjumalanpalvelus klo 12.00
Saarna: Kenttäpiispa Pekka Särkiö
Tumma puku, kunniamerkit

Keskustoimikunta

Kanadaan kaivataan lahjoituksia

Kanadan Sotaveteraanipiiriin kuuluva Sudbryn osasto Ontariossa suunnittelee paikalliseen Suomi-kotiin perinnehuonetta.

Jyväskyläläinen Tourulan Kivääritehtaan Perilliset ry (TKP) on ryhtynyt etsimään sopivia lahjoitettavia tavaroita. Pienet puhdetyöt, asusteet ja pienesineet ovat toivelistalla kun esineitä aikanaan asetetaan vitriineihin. Yhdistys järjestää tavaroiden kuljetuksen Kanadaan.

Veteraanien muuttaessa Kanadaan heillä ei ollut mukanaan kuin mitalit, mutta ei juuri muuta.

TKP:n puolelta toimii yhteyshenkilönä Mikko Suominen, puh. 0400 201 497

Itsenäisyyspäivänä 2013

Puolustusvoimien valtakunnallinen paraati järjestettiin Mikkeliissä. Lippulinnaa johti Itä-Suomen Sotilasläänin komentaja, kenraalimajuri Veli-Pekka Parkatti.

Puolustusvoimien paraatin ottivat vastaan (vas.) Onni Lantta Mikkelistä, Maavoimien komentaja, kenraaliluutnantti Raimo Jyväsjärvi ja Mikkelin kaupunginjohtaja Kimmo Mikander.

Hannu Piironen on Suomen kunniakonsuli Sudburyn alueella. Kuvassa Sudburyssä itsenäisyyspäiväjuhlassa vas. Hannu Piironen ja sotaveteraanien Heikki Anttila, Onni Keskinen ja Veikko Alatyppö.

Hietaniemen hautausmaalla romaanien muistomerkillä vietettiin muistomerkien 10-vuotistapahtumaa. Muistomerkkihankkeen pääkoordinaattori Jaakko Valve piti puheen. Kuvassa romaaniryhmittä edustajat laskemassa havuseppelettä muistomerkille.

Berner Oy
Helsinki

Kesäretki Hamina Tattooseen

Hamina Tattoo toteuttaa Sotaveteraaneille suunnatun tapahtuman heinäkuun 30. päivänä. RUK:n maneesissa pidettävässä sota-ajan laulujen konsertissa sekä kirkkoissa pidettävissä hartaustilaisuuksissa esiintyy yli 250 laulajaa 16 Sotaveteraani- ja perinnekuorosta. Lopuksi seurataan Tattoo marssishow'n kenraaliharjoitus.

Tattoo marssishow'n ja lounasliput tilataan ryhmätalauksena Tattoo-toimistosta tattoo@hamina.fi tai puh. 040 199 1426. Varaukset on tehtävä 31.3.2014 mennessä. Ryhmän minimikoko on 10 henkilöä. Yli 15 henkilön ryhmät saavat yhden vapaa-lipun. Toimitusmaksu on 10€/ryhmä. Marssishow'n pääsylippu oikeuttaa myös klo 14.00 al-

kavaan Sota-ajan laulujen konserttiin RUK:n Maneesissa, jonne veteraaneille on varattu 650 paikan kiintiö. Huhtikuun alun jälkeen liput tulevat yleiseen myyntiin.

Lippuvarauksen yhteydessä ilmoitetaan, kuinka moni osal-

listuu maksulliselle lounaalle varuskunnan muonituskeskuksessa. Lounas laskutetaan ryhmiltä jälkikäteen.

Konserttilipun hinta on 30 euroa, lounas muonituskeskuksessa maksaa 8 euroa ja kahvi ja munkki 2 euroa.

Sotaveteraanien päivän 30.7.2014 ohjelma:

klo 11:00-13:00 Ryhmät saapuvat Haminaan ja ruokailevat RUK:n muonituskeskuksessa.

klo 13:00 - 14:00 Tutustuminen puolustusvoimien tapahtumakenttään RUK:n päärakennuksen edessä.

klo 14:00 - 15:00 Sota-ajan laulujen konsertti RUK:n Maneesissa. Sotaveteraani- ja perinnekuoroja johtaa Arvo Kuikka ja Rakunasoittokuntaa musiikkimajuri Riku Huhtasalo. Juontajana ja solistina on Mikael Konttinen.

Kahvitauko RUK:n pihalla.

klo 16:30 - 17:00 Iltapäivän hartaus Haminan keskustan kirkkoissa

Klo 18:00 - 19:50 Hamina Tattoo marssishow'n kenraaliharjoituksen seuraaminen Hamina Bastionissa.

TERVEYSKIRJASTO .fi

Luotettavaa tietoa terveydestä ja sairauksista kaikille suomalaisille »

merkki tulee vuosisatoja muistuttamaan kansalaisia ja muita katselijoita pienen kansan uljaasta taistelusta vapautensa ja itsenäisyytensä puolesta. Toivokaamme, että mahdollisimman monet, niin omat kansalaiset kuin myös vieraat löytävät tiensä tälle paikalle ja antavat sille kuuluvan arvon.

On syytä antaa arvo ja lausua kiitos kaikille taiteilijoille ja asian harrastajille, jotka uhrasivat aikaansa ja luomisvoimaansa osallistumalla tähän kilpailuun.

Henkilökohtaisesti olen iloinen ja ylpeä siitä, että sain kaikkien veteraanijärjestöjen edustajana osallistua tämän muistomerkkihankkeen suunnitteluun sen kilpailulautakunnan jäsenenä. Koin, että koko työskentelyn ajan suorastaan huokui suuri

kunnioitus ja arvonnanto sotaveteraaneja kohtaan.

Haluan myös kiittää eri toimielimien vetäjiä, puheenjohtajia Matti Vanhasta, Riitta Kai-vosojaa ja Liisa-Maria Hakala-Zilliacusta hyvästä yhteistyöstä, asiantuntevasta ja miellyttäväs-

tä johtamistavasta sekä asioiden nopeasta ja tehokkaasta käsittelystä. He myös loivat toimielimiin mukavan ja avoimen ilmapiirin. Koossa oli aina korkeasoinen, mukava porukka.

Sakari Sippola

Liittopäivien valmistelu edistyy hyvin Oulussa

Pohjois-Pohjanmaan sotaveteraanipiirin puheenjohtaja Aarno Strömmer toimii myös Oulun liittopäivien päätoimikunnan puheenjohtajana. Piiritoimistossa keskeisenä työtoverina on toiminnanjohtaja Martti Lamminaho.

Oulussa ensi kesäkuun 11.-12. päivinä pidettävien Suomen Sotaveteraaniliiton 26. liittopäivien päätoimikunnan puheenjohtajana toimiva Pohjois-Pohjanmaan Sotaveteraanipiirin puheenjohtaja **Aarno Strömmer** on luottavainen. Oulun päivistä tulee onnistuneet ja antoisat. Liittopäivätapahtumalla on tietysti tärkeä sijansa Oulun ja Pohjois-Pohjanmaan sotaveteraanityössä vuonna 2014.

Saimme edellisen kerran järjestää liittopäivät vuonna 1986.

Oli siis jo aikakin 28 vuoden jälkeen saada jälleen järjestelyvuoro Pohjois-Pohjanmaalle ja Ouluun. Otimme kyllä kovan haasteen vastaan näillä ikävuosilla, mutta nuorempi tukiväkemme kyllä hoitaa kaiken täällä kunnialla, sanoo professori Aarno Strömmer, Sotaveteraaniliiton kunniapuheenjohtaja.

Liittopäiväjärjestelyissä esikuntana toimii kevästä 2013 lähtien aktiivisesti työskennellyt päätoimikunta ja joukko muita toimielimiä. Päätoimi-

kunnan kullekin jäsenelle on jaettu omat selkeät vastuualueensa. Puheenjohtajan lähimpinä kumppaneina toimivat pääsihteeri **Terho Lipsonen**, varapuheenjohtaja **Paavo Pikkuaho**, jäsen **Paavo Kurttila** sekä luonnollisesti piiritoimiston henkilökunta, toiminnanjohtaja **Martti Lamminaho** ja toimistotyöntekijä **Raija Fröjd**.

Aarno Strömmer voi iloita siitä, että liittopäivien järjestelyorganisaatioon on saatu vastuuhenkilöiksi tehtävänsä todella vakavasti ottavia ja vastuunsa tuntevia henkilöitä. Heitä myös löytyi ja saatiin mukaan varsin mutkattomasti. Joukossa on useita työuransa jo taakseen jättäneitä veteraanipolvea nuorempia sotilaita sekä monien eri alojen ihmisiä, joilla on ammattitaitoa ja kykyä myös yhteiskuntasuhteiden hallintaan.

Suuriarvoista on se, että olemme voineet varmistua puolustusvoimien, Oulun kaupungin ja seurakuntien tuesta liittopäiväjärjestelyille, Strömmer toteaa. Puolustusvoimien osalta keskeinen rooli on lähimpänä Oulua sijaitsevalla joukko-osastolla, Kainuun prikaatilla Kajaanissa. Kun Oulusta hiljattain lakkautettiin oma Pohjan Sotilassoittokunta, liittopäiville saadaan esiintymään Lapin Sotilassoittokunta Rovaniemeltä. Musiikkioh-

jelmaa tarjoavat myös Oulun Sotaveteraanikuoro, Haukiputaan Mieskuoro ja Teuvo Pakkalan koulun lapsikuoro sekä muusikko **Mikko Alatalo** asemiesiltoineen.

Tulevaisuusfoorumi on perinteisesti kuulunut jo useiden liittopäivien tapahtumiin. Oulussa foorumille tulevat asiat ovat liittomme johdon käsissä. Tiedämme parhaillaan kerättävän tietoa kentältä tulevaisuuden suunnitelmista, joiden pohjalta työskentely tapahtuu, Strömmer sanoo. Pohdittavaksi tullee Oulussa myös se, jatketaanko liittopäivien järjestämistä entisin muodoin vielä kahden vuoden kuluttua.

Ouluun liittopäiville osal-

listujiksi tulevien vieraiden lukumäärää on Strömmerin mukaan vaikea ennustaa, mutta järjestelyissä on päädytty arvioon 1500-2000 liittopäivävieraasta. Tätä silmällä pitäen valittiin liittouhlapaikaksi parituhatta istuinpaikkaa käsittävä Oulun Rauhanyhdistyksen toimitalo. Liittopäiväjärjestelyjen tärkeisiin sidosryhmiin kuuluvat myös viranomaisstahojen ja julkisten yhteisöjen ohella useat liikelaitokset sekä kansalaisjärjestöt, kuten reserviläiset, rauhanturvaajat, sotavuosien sotilaspojat, partiolaiset ja sotilaskotisisaret.

Teksti ja kuva: Pekka Koivisto

STEEN
teräksellä tulokseen

YRJÖ PIRILÄ OY

TERVETULOA HÄRMÄN KUNTOKESKUKSEEN VÄLKOMMEN TILL HÄRMÄ REHAB

Härmän Kuntokeskus järjestää kuntoutusta sotaveteraaneille sekä suomen- että ruotsinkielellä. Monipuoliset ja laadukkaat kuntoutuspalvelumme takaavat viihtymisenne.

Veteraanikuntoutus:
Päivi Haanpää puh. (06) 483 1425

Härmä Rehab ordnar rehabilitering för krigsveteraner både på svenska och på finska. Våra mångsidiga och högklassiga rehabiliteringstjänster garanterar att ni trivs.

Veteranrehabilitering:
Carola Granberg tfn (06) 483 1455

**Tervetuloa!
Välkommen!**

HÄRMÄN KUNTOKESKUS

HÄRMÄ REHAB

Vaasantie 22, 62375 Ylihärmä
Puh./Tfn (06) 483 1600 | www.harmankuntokeskus.fi

Arvokasta, aktiivista ja turvallista ikääntymistä setlementeissä.

Ihmisten keskellä, ihmisten kesken

www.setlementti.fi

HOITOKOTI FINLANDIA

Finlandia on 34-paikkainen hoitokoti upeassa kansallismaisemassa Punkaharjulla, Saimaan rannalla. Tarjoamme ympärivuorokautisia asumis- ja hoivapalveluja apua ja huolenpitoa tarvitseville. Hoito on kuntouttavaa ja asiakkaan voimavaroja tukevaa.

- **Laitoshoitoa**
- ympärivuorokautista apua tarvitseville
- **Intervallahoitoa**
- tilapäistä hoitoa tarvitseville, esim. omaishoitajan loman ajaksi
- tarjoamme palveluita myös palvelusetelillä
- **Tehostettua palveluasumista**
- henkilöille, jotka tarvitsevat runsaasti apua selviytyäkseen jokapäiväisistä askareista

Tiedustelut: asiakassihteerit puh. 040 684 6488, eija.herdtuainen@kruunupuisto.fi tai Hoitokoti Finlandia puh. 050 329 9250

KRUUNUPUISTO
PUNKAHARJUN KUNTOUTUSKESKUS

Vaahersalontie 44, 58450 Punkaharju | puh. 020 763 9130 | www.kruunupuisto.fi

TERVETULOA KUNTOUTUMAAN!

KUNTOUTUSASIAINTOIMISTO PALVELEE:
ma-ti klo 8-14.30, pe klo 8-13

SOITTOASI ODOTTAA

Päivi Holstikko
p. 020 751 6712

KUNTOUTUS

Peurunka

Peurungantie 85, Laukaa
peurunka@peurunka.fi

Puhelut 8,35 snt/puh+7,02 snt/min, mobiili 8,35 snt/puh+17,17 snt/min.

Nyt suunnittelemaan kirkkopäiviä!

Veteraaniliittojen perustaman Veteraanivastuu ry:n Hengellisen työn toimikunta suosittelee järjestettäväksi vuonna 2014 sotiemme veteraaneille tarkoitettuja yhteisiä kirkkopäiviä ja on varautunut myös tukemaan niitä taloudellisesti. Seutukunnallisen kirkkopäivän aseman määrittelee toimikunta etukäteen sille annettujen tietojen perusteella. Parhaiten se sujuu alla olevaan osoitteeseen lähettävällä perustamiskokouksen pöytäkirjan tai muistion kopiolla.

Sotainvalidien Veljesliiton, Suomen Sotaveteraaniliiton ja

Rintamaveteraaniliiton paikalliset toimijat suunnittelevat ja toteuttavat yhteisvastaustisesti kaikille yhteisen hengellisen tapahtuman. Ei siis niin, että jokin järjestö toimii ja kutsuu muita juhlaan, jolloin muut eivät ehkä koe sitä omakseen.

Piirien tai osastojen kesken sovitaan siis yhteinen neuvottelu, jossa myönteisen päätöksen jälkeen nimetään kaikkia veteraaneja edustava toimikunta toteuttamaan yhteistä hanketta. Hyödyllistä on jo alkuvaiheessa saada päätös siitä, mikä veteraanitoimisto tms. tulee toimimaan kirkkopäivän "sih-

teeristönä", jonka kautta tiedot ja talous kulkevat. Suunnittelu- kokousten kuluista huolehtivat paikalliset veteraanijärjestöt.

Tiedot päätöksistä, suunnitelmista ja yhteyshenkilöstä tulee toimittaa mahdollisimman pian alla olevaan osoitteeseen voidaksemme hyväksyä kirkkopäivän aseman ja toimittaa lähempiä ohjeita yhteyshenkilölle sekä tiedottaa kirkkopäivistä yhteisilmoituksissa veteraaniliittojen lehdissä.

Veteraanivastuu ry
Hengellisen työn toimikunta
PL 600
00521 Helsinki

Seutukunnalliset kirkkopäivät

Etelä-Pohjanmaa

Kyrönmaan seutu

Isokyrön kirkossa ja seurakuntakeskuksessa 3.4. klo 11.00

Suomenselän seutu

Ähtärissä, Honkiniemen leirikeskuksessa 8.5. klo 11.00

Suupohjan seutu

Isojoen kirkossa ja seurakuntakeskuksessa 14.5. klo 11.00

Kanta-Häme

Hämeenlinnassa 5.5.

Klo 10.00 Jumalanpalvelus
Ruokailu hotelli
Aulangolla

Klo 13.00 Päiväjuhla hotelli
Aulangolla

Kymenlaakso Kouvolan Keskuskirkossa 15.5.

Klo 10.00 Jumalanpalvelus
Ruokailu

Klo 12.30 Päiväjuhla
Ilmoittautumiset viimeistään
20.4., puh. 0400 655 283

Södra Finland i Pojo 25.5.

Kl. 12.00 Högmässa i Pojo Kyrka

Kl. 13.15 Uppvaktning vid hjältegravarna

Kl. 14.00 Måltid i Badhotell Päiväkumpus
restaurant, Lojo.

Keski-Pohjanmaa Kokkolassa 8.6.

Klo 10.00 Jumalanpalvelukset:

Kokkolan kirkossa suomenkielinen

Kaarlelan kirkossa ruotsinkielinen

Lähetetään seppelpartiot sankarihaudoille

Klo 12.00 Lounasruokailu kaupungintalolla

Klo 13.00 Päiväjuhla kaupungintalolla,
juhlapuhe emeritus arkkipiispa John
Vikström

Juhlan jälkeen kahvi

Satakunta 12.6. Säskylässä

Klo 10.00 Messu Säskylän kirkossa, Veteraanikuja
Seppelpartion lähettäminen Sankari-
haudalle

Lounas messun jälkeen Huovinrinteen
varuskunnassa, Porilaistie 1

Klo 13.15 Päiväjuhla, Varuskunnan Elokuvaluokka,
juhlapuhe kenttäpiispa Pekka Särkiö
Lähtökahvit, Sotilaskoti

Tumma puku ja kunniamerkit.

Ilmoittautumiset 28.5. mennessä yhdistyksittäin
omaan veteraanipiiriin.

FENNO MEDICAL OY
Terveystenhuollon palveluksessa

Hetki yhdessä – lomat puolisoille ja leskille

Hyvä veteraanin leski tai vaimo, joka olet hoitanut tai hoidat veteraanipuolisoasi kotona. Et ole aikaisemmin osallistunut kunto- ja virkistysviikoille liiton, sotaveteraanipiirien, yhdistysten tai Naisjärjestön kautta, eikä Sinulla ole rintamapalvelustunnusta. Tunnet, että tarvitset vaihtelua jaksaksesi arkipäivässä, loma on silloin juuri Sinulle tarkoitettu.

Suomen Sotaveteraaniliitto järjestää vuonna 2014 kunto- ja virkistyslomia (4-5 vrk) naispuolisille, pienituloisille veteraanien leskille ja omaishoitajina toimiville puolisoille, joilla ei muuten ole kuntoutusoikeutta tai mahdollisuutta siihen.

Hakijan on oltava Sotaveteraaniliiton jäsenyhdistyksen jäsen.

Lomalle haetaan vapaamuotoisella kirjeellä, jossa tulee olla tulokset, lyhyt kuvaus elämäntilanteesta sekä yhteystiedot. Jäsenyhdistys on ilmoitettava hakemuksessa, samoin paikka, johon toivoo ensisijaisesti pääsyä.

Hakijan on selviydyttävä omatoimisesti päivittäisissä toiminnoissaan. Jos hakijalla on avun tarvetta, esimerkiksi liikkumisessa, pyydetään siitä hakemuksessa mainitsemaan. Myös muistihäiriöt saattavat vaikeuttaa lomalle osallistumista.

Lääkärintodistusta ei hakemuksen liitteeksi tarvita. Mahdollisista lääkkeistä jokainen vastaa ja hoitaa ne itse.

Lomat sisältävät täysihoidon, majoituksen sekä monipuolisen ohjelman. Osallistuminen on maksuton.

Haluamansa kuntoutushoidot jokainen varaa ennakoon ja maksaa itse. Matkakustannuksista ja matkajärjestelyistä jokainen vastaa itse. Jokaiselle lomalle varataan 20 paikkaa.

Härmän kuntoutuskeskuksessa järjestettävä loma on tarjottu vain ruotsinkielisille.

Pyydämme lähettämään vapaamuotoiset, kirjalliset hakemukset viimeistään 20.3. mennessä osoitteella Suomen Sotaveteraaniliitto, Anni Grundström, PL 600, 00521 Helsinki.

Lomalle hyväksytyille lähetetään asiasta kirjallinen tieto 20.4. mennessä.

- Kunto- ja virkistyslomat järjestetään seuraavissa paikoissa:**

Wilhelmiina palvelut Oy
Taavetti Laitisenkatu 4
00300 Helsinki
Aika: 12.5-16.5 .2014

Herttuan kuntoutuskeskus
Veneenniementie 64
58200 Kerimäki
Aika: 19.5.–24.5.2014

Kylpylähotelli Peurunka
Peurungantie 85
41340 Laukaa
Aika: 25.5.–30.5.2014

Varalan urheiluopisto
Varalankatu 36
33240 Tampere
Aika: 7.7.-11.7.2014
- Kuntoutuskeskus Kankaanpää**
Kelankaari 4
38700 Kankaanpää
Aika:14.7.–18.7.2014

Ruotsinkielinen
Härmän kuntoutuskeskus
Vaasantie 22
62375 Ylihärmä
31.3.–4.4.2014

Ruotsinkieliset hakemukset lähetetään viimeistään 3.3.2014 mennessä osoitteella
Vaasan Sotaveteraanipiiri
Vaasanpuistikko 15
65100 Vaasa

Kaatuneiden Muistosäätiön veteraanikuntoutusmatkat päättyivät

Säätiön järjestämät kuntoutusmatkat Viimsiin on päätetty lopettaa. Alkaneena vuonna matkoja ei enää järjestetä. Syyt lopettamispäätökseen ovat monet. Veteraanien ikääntyessä matkalle lähtö on vaikeutunut, viime hetken peruutukset ovat lisääntyneet ja matkoilla on tarvittu yhä useamman vapaaehtoisen tekijän apua. Matkojen vetäjät ja muut toimijat ovat päättäneet lopettaa useiden vuosien vapaaehtoisen urakoinnin.

Kaatuneiden Muistosäätiö jatkaa kuitenkin veteraanien kuntoutusta yhdessä Suomen Sotaveteraaniliiton ja Rintamaveteraaniliiton kanssa. Nyt kuntoutusta tullaan toteuttamaan Suomessa ja kohderyhmänä ovat ne veteraanipariskunnat, joissa toinen hoitaa toistansa, jolloin mm. kuntoutukseen lähteminen on vaikeutunut. Heille räätälöidään omat kuntoutusjaksot ja -ryhmät Sairas- ja Veljeskoteihin eri puolille Suomea.

Lisätietoja tästä saat oman sotaveteraaniyhdistyksen tai rintamaveteraaniosaston kautta myöhemmin kevään korvalla.

Katsaus menneeseen

Kaatuneiden Muistosäätiö aloitti kuntoutusmatkat jo yli 40 vuotta sitten, vuonna 1972. Ryhmät olivat tuolloin pieneh-

köjä ja matkoja tehtiin epäsystemaattisesti, välillä tehtiin ja sitten oli taas vuosi, jolloin matkoja ei tehty. Syynä oli säätiön pienet tuotot.

Vuonna 1982 kuntoutusmatkakäytäntö elpyi ja mukaan pääsi Suomen Sotaveteraaniliitosta ja Rintamaveteraaniliitosta kummastakin 10 veteraania . Aluksi tehtiin yksi matka vuodessa ja vuodesta 1988 matkoja oli vuosittain kaksi. Liitot valitsivat matkalle lähtijät.

Vuodesta 1991 lähtien matkalle pääsi 15 veteraania kummastakin liitosta. Vuosina 1982 – 1995 matkakohteina olivat mm. Jugoslavian Portoroz, Espanjan Girasol, Tšekkoslovakiassa Marienbad ja Unkarin Helia. Näiden vuosien kuntoutettujen määriä ei ole tiedossa.

Vuosien 1995 – 2013 aikana matkakohteita oli kuusi ja niille osallistui yhteensä 1322 veteraania.

Matkakohde	veteraanit	vuosi
Budapest, Unkari	30	syksy 1995
Sandanski, Bulgaria	150	1996 - 1998
Albena, Bulgaria	510	1998 - 2009
St. Konstantin, Bulgaria	30	syksy 2002
Naantali	40	2005 - 2006
Viimsi, Viro	562	2005 - 2013
Yhteensä	1 322	

Seuralaisia näille matkoille osallistui yhteensä 259 eli matkoille osallistui yhteensä 1.581 henkilöä.

Kaikilla matkoilla oli nähtävissä ja aistittavissa vanha asevelihenki ’Veljeä ei jätetä’, siinä hengessä on voimaa ja mukava toimia.

Viimeisillä matkoilla veteraanien keski-ikä oli n. 90 vuotta.

p.s. Kauko ja Carita Korpela, Päivi Lumme, Seppo Rinta-Kaupila ja Marjo Hautala haluavatkin esittää kaikille matkailaisille parhaan tervehdyksensä ja lämpimät kiitoksensa siitä, että ovat saaneet mahdollisuuden tutustua satoihin maamme kunniakansalaisiin ja viettää heidän kanssaan unohtumattomia hetkiä.

Virkistysleiri veteraanileskille

Lappeenrannan Sotaveteraanit ry, Etelä-Karjalan Sotaveteraanipiiri ry ja Lappeenrannan seurakuntayhtymä yhdessä Suomen Sotaveteraaniliiton kanssa järjestävät Lappeenrannassa seurakuntakoti Tuosassa 5.-9.5.2014 tuki- ja virkistysleirin äskettäin leskeksi jääneille (1-2 v. kuluessa) veteraanileirille sekä siihen liittyen 3-päiväisen jatkotapaamisen 15.-17.9.2014.

Leirin tavoitteena on tukea leskeytynyttä, yksin jäänyttä veteraania, ehkäistä hänen syrjäytymistään ja antaa virikkei-

tä jokapäiväiseen selviytymiseen.

Leirille voi osallistua yksin tai saattajan kanssa. Leiri on osanottajille ja saattajille maksuton. Mukaan mahtuu n. 15 veteraania. Kuljetus järjestetään Lappeenrannan rautatieasemalta/matkakeskuksesta. Leirille voi tulla myös omalla autolla.

Tiedustelut ja ilmoittautukset 11.4.2014 mennessä: Sosiaalineuvoja Leena Pesonen, puh. 050 360 0801 ja veljespapi Antti Vanhanen, puh. 050 087 3300.

Esperi

Anna meidän auttaa

Tarjoamme turvallista hoivaa ja hoitoa sotiemme veteraaneille. Kokeneet hoitotyön ammattilaisemme toimivat kuntoutuksessa työssään aina asiakkaan ehdoilla. Olemme Valtiokonttorin sopimuskumppani. Nyt on meidän aikamme hoitaa – anna meidän auttaa ja ota yhteyttä

Esperi Hoivakoti Tilkka, Mannerheimintie 164, Helsinki
Esperi Hoivakoti Jänismäki, Kappalaisenkuja 3, Espoo
puh. 010 4088 197 | myynti@esperi.fi | esperi.fi

Vanhustyön Keskusliitto Ry

Helsinki
www.vtkl.fi

OULUNKYLÄN KUNTOUTUSSAIRAALA OULUNKYLÄN SAIRASKOTISÄÄTIÖ

Tarjoamme veteraaneille
laitos- päivä- ja avokuntoutusta.

Tervetuloa
Oulunkylän kuntoutussairaalaan!

Käskynhaltijantie 5, 00640 HELSINKI
Puhelin (09) 752 712
etunimi.sukunimi@okks.fi, www.okks.fi

TAMMENLEHVÄKESKUS

kuntoutusta – hoitoa – huolenpitoa

Tiedustelut: Jukka Mäkinen
Kenttäkatu 17, 33500 Tampere
p. 050-500 2539
www.tammenlehvakeskus.fi

Sotaveteraanien hyvinvointi on sydämen asia!

Hoidamme sotainvalideja ja sotaveteraaneja
laadukkaassa ympäristössä Palvelukoti
Kokkolan Terapiatalossa. Hoito on
kokonaisvaltaista täysihoitoa ateriapalveluista
sairaanhoitoon ja puhtauteen.

Palvelukoti Kokkolan Terapiatalo

Hoito-osasto Kotipolku

Sairaalakatu 2d, 67100 Kokkola

Yhteydenotot:
Yksikönjohtaja
Maija-Leena Vuolle
puh. 044 7311340

Kerki-Pohjanmaan
Hoitopalvelu Oy
Rantakatu 2 B, 67100 Kokkola
www.kphoi.fi

Kuntoutus tärkeä etu sotaveteraanille

Kunnat hankkivat tai järjestävät rintamaveteraanien avo-, päivä- ja kotikuntoutuksen. Valtiokonttori kilpailuttaa laitoskuntoutuksessa käytettävät laitokset. Oheisessa luettelossa kuntoutuslaitokset on ryhmitelty eri toimintakykyluokkiin kuuluvien veteraanien kuntouttajina.

Kuntoutus- ja hoitolaitokset, joissa voidaan kuntouttaa toimintakykyluokkaan I, II ja III kuuluvia rintamaveteraaneja.

Asumispalvelukeskus Wilhelmiina
Taavetti Laitisen katu 4
00300 HELSINKI
Puh. (09) 473 473

Debora Oy/Hoitokoti Harmonia
Kaupintie 10
00440 HELSINKI
Puh. (09) 7518 0200

Esperi hoivakoti Alava
Kaartokatu 9
70620 KUOPIO
Puh. 010 4088 855

Esperi Hoivakoti Jänismäki
Kappalaisenkuja 3
02940 ESPOO
Puh. 010 408 8394

Esperi Hoivakoti Kontiolinna
Kontioniementie 62 A
80780 KONTIONIEMI
Puh. 050 439 1251

Esperi Hoivakoti Laune
Launeenkatu 76 B
15610 LAHTI
Puh. 050 435 8073

Esperi Hoivakoti Linnea
Pikonlinnantie 240
36280 PIKONLINNA
Puh. 045 202 0338

Esperi hoivakoti Tilkka
Mannerheimintie 164
00330 HELSINKI
Puh. 010 408 8000

Hyvinvointikeskus Toivonlahti
(ent. Kuntokeskus Pääskynpesä)
Henrikintie 4
82900 ILOMANTSI
Puh. 0400 357 200

Ilveskoti
Veteraanipolku 3
13600 HÄMEENLINNA
Puh. (03) 570 6134

Jyllin Kodit Oy
Jyllinkatu 3
39500 IKAALINEN
Puh. (03) 459 040

Kalevalan Kuntoutuskoti
Väinämöinen 2
88900 KUHMO
Puh. 020 773 9500

Kankaanpään Kuntoutuskeskus
Kelankaari 4
38700 KANKAANPÄÄ
Puh. (02) 57 333

Katrinkoti
Porkkatie 2
93600 KUUSAMO
Puh. 040 860 8600

Kaunialan Sairaala Oy
Kylpyläntie 19
02700 KAUNIAINEN
Puh. (09) 505 921

Keski-Pohjanmaan hoitopalvelu Oy
Hoito-osasto Kotipolku
Sairaalakatu 2 D
67100 KOKKOLA
Puh. (06) 822 3948

Keski-Suomen Sairaskotisäätiö
Sotainvalidien sairaskoti
Keskussairaalantie 40
40630 JYVÄSKYLÄ
Puh. (014) 690 611

Kiljavan Sairaala
Kiljavantie 539
05250 KILJAVA
Puh. 020 611 0400

Kitinkannus
Kitinkuja 2
69100 KANNUS
Puh. (06) 874 4500

Kivipuron ry, Kivipuron kuntoutuskoti
Ruukintie 65
60100 SEINÄJOKI
Puh. (06) 421 4600
KK-kunto Oy

Lappeenrannan Kylpylä
Ainonkatu 17
53100 LAPPEENRANTA
Puh. 020 761 3761

Kruunupuisto Oy
Punkaharjun Kuntoutuskeskus
Vaahersalontie 44
58450 PUNKAHARJU
Puh. 020 763 9130

Kuntoutuskoti Taukokangas
Reservikomppaniantie 11
86300 OULAINEN
Puh. (08) 479 4700

Kurikan terveyskeskus
Mäkitie 47
61300 KURIKKA
Puh. (06) 451 3111

Kymen Hoito- ja kuntoutuskoti
Kokkokallionkatu 2
49400 HAMINA
Puh. 020 776 1700

Kyyhkylä-säätiö/Kyyhkylän kuntoutussairaala
Kyyhkyläntie 9
50100 MIKKELI
Puh. (015) 20 331

Laitilan Terveyskoti
Sairaalantie 8
23800 LAITILA
Puh. (02) 85 781

Lamminniemen Hyvinvointikeskus Oy
Jänistie 1
31400 SOMERO
Puh. (02) 77 990

Lapin Kuntoutus Oy
(ent. Rovaniemen Veljes-Sairaskoti)
Kuntotie 1
96400 ROVANIEMI
Puh. (016) 340 4000

Länsi-Suomen Diakonialaitoksen
Sotainvalidien Sairaskoti ja Kuntoutuskeskus
Metsämiehenkatu 2
28500 PORI
Puh. (02) 624 2100

Maskun neurologinen kuntoutuskeskus
Suomen MS-liitto ry
Vaihemäentie 10
21250 MASKU
Puh. (02) 439 2111

Niittyvilla
Porkkatie 2
93600 KUUSAMO
Puh. 040 860 8600

Oulun Diakonissalaitoksen Säätiö
Albertinkatu 16
90100 OULU
Puh. (08) 313 2000

Oulunkylän Kuntoutussairaala
Käskynhaltijantie 5
00640 HELSINKI
Puh. (09) 752 712

Posion kunta/ Hyvinvointipalvelut
Sairaalantie 2 B
97900 POSIO
Puh. 040 801 2339

Kenen Viipuri?

Vielä 2000-luvun alussa eli yli 10 vuotta Neuvostoliiton kukistumisen jälkeen Viipurin linnan portin pielessä oli kuparilaatta, joka julisti sankarillisen puna-armeijan vapauttaneen vanhan venäläisen kaupungin fasistien ikeestä!

Ja vielä muutamia vuosia siten oli tapana juhlia kaupungin vapauttamista 20.6. Tuo laatta on jo vuosia sitten kadonnut ties minne eikä noita vapautuksen juhlia enää järjestetä. On kuitenkin hyvä hiukan tarkemmin tutkia, miten asia oikeasti on, siis meidän näkökulmastamme, ja objektiivisesti, siis ”meidän objektiivisesti”.

Ruotsalainen Viipuri

Ruotsalainen kausi alkoi vuonna 1293, kun Ruotsin marski Torkkeli Knuutinpoika perusti Suomenveden pohjukkaan Viipurin linnan kolmannen ristiretken yhteydessä. Paikalla oli silloin karjalaista asutusta. Vuonna 1403 Viipuri sai kaupunginoikeudet. Viipurin linna toimi Ruotsin puoleisen Karjalan hallintokeskuksena aina vuoteen 1710 asti. Yli 400 vuotta kestänyt ruotsalainen kausi päättyi Suuren Pohjan sodan aikana Pietari Suuren joukkojen vallatessa kaupungin. Sodan päättymisen 1921 Uudenkaupungin rauhaan merkitsi myös Ruotsin suurvaltakauden loppua. Alkoi venäläisen Viipurin kausi.

Venäläinen Viipuri

Viipurin venäläinen kausi 1710-1812 oli linnoittamisen aikaa. Silloin rakennettiin mm. kaupungin edustalle Tervaniemelle Pyhän Annan Kruunu-linnoitus. Kaupungissa säilyi venäläisyydestä huolimatta myös suomenkielinen asutus. Saksalainen väestönosa kasvoi ruotsalaisen kustannuksella.

Suomalainen Viipuri

Kun Suomi sitten 1809 liitettiin Venäjään, siitä tehtiin autonominen suuriruhtinaskunta. Vuonna 1812 ns. Vanha Suomi mukaan luettuna Karjalan kanas, Viipuri, Käkisalmi ja Sortavala liitettiin Suomen suuriruhtinaskuntaan. Alkoi Viipurin suomalainen kausi. Suomalaisen kauden alkaessa Viipurin kaupunginhallinto ja siviilielämä oli käytännössä saksalaisten johdossa, vaikka heitä oli kaupungin siviiliasukkaista vain 12 %, ruotsinkielisiä oli 14 %, suomenkielisiä 44 % ja loput 30 % pääosin venäjänkielisiä.

1800-luku oli Viipurille huomattavien muutosten aikaa. Itämainen sota, meillä Oolanin sotana tunnettu, havahdutti venäläiset linnoittamaan Viipuria. Syntyi Patterinmäen linnoitus- ja varuskunta-alue. Toisaalta vanhat kaupunginmuurit purettiin ja uusi asemakaava valmistui. Vuonna 1856 valmistunut Saimaan kanava vahvisti Viipurin taloudellista asemaa merkittävästi.

Vuonna 1870 valmistui rautatie Pietarista Viipuriin ja edelleen Helsinkiin ja vuonna 1894 Karjalan rata Viipurista Sortavalan kautta Joensuuhun. Suomen itsenäistyttyä Viipuri kasvoi ja vahvistui edelleen Suomen toiseksi suurimmaksi kaupungiksi.

Neuvosto-Viipuri

Suomalaisen kauden päätti talvisotaa seurannut Moskovan rauha vuonna 1940. Kaupungin sovjetisointi ja asuttaminen alkoi vauhdilla, mutta neuvostokausi päättyi lyhyeen suomalaisten vallattua kaupungin takaisin elokuun lopulla 1941.

Viipuri taas suomalaisilla

Seuraava suomalainen jakso jatkosodan aikana kesti vajaat kolme vuotta. Pahasti vaurioitunut kaupunki ei palannut ennalleen. Sen asukkaista palasi kotikaupunkiinsa vain kolmannes. Sotilaita oli sitäkin enemmän. Kesäkuun 20. päivä 1944 oli ”Viipurin viimeinen päivä”.

Jälleen venäläinen Viipuri

Seuraavat 46 vuotta Viipuri oli neuvostokaupunki. Neuvostoliiton aluehierarkiassa se oli rajamaata ja periferiaa, johon alettiin vähitellen panostaa vasta kauden lopulla. Neuvostoliiton kaaduttua Viipuri alkoi hiljalleen elpyä ja viimeiset kymmenkunta vuotta ovat ol-

Ruotsiin lähetetään 500 Viipurin ja Kannaksen lasta. Lasten lähetystä oli seuraamassa ruotsalainen sanomalehtimiesretkikunta. Retkikunta linnan edustalla 1.5.1944

leet varsin nopean ja suotuisan kehityksen aikaa.

Kaupungin venäläisyyttä on näköjään haluttu uudelleen korostaa. Pari vuotta sitten Viipurille annettiin mahtipontinen kunnianimi ”Sotilaskunnan kaupunki”. Samalla ilmestyi paraatikenttänä Suomenkin aikana käytetylle Kouluaukiolle Linnakadun varteen näyttävä monumentti. Sen tuntumassa ollut kommunistijohtaja Kalininin patsas yksinkertaisesti katosi jonnekin.

Viimeisimmät Viipuriakin sivuavat uutiset kertovat presidentti Putinin edeltäjänsä tavoin myöntäneen, että Neuvostoliitto aloitti talvisodan. Hän totesi kuitenkin sen tapahtuneen vuoden 1917 (!) ”virheellisten rajojen oikaisemiseksi”. Hän myönsi puna-armeijan suuret tappiot talvisodassa mutta totesi Suomen saaneen ”kokea Neuvostoliiton voiman”.

Mielenkiintoista! Kun Lenin 1917 ystävällisesti ”soi” Suomelle itsenäisyyden, hän samalla tuli vahvistaneeksi rajojsemme Suomen suuriruhtinaskunnan rajat. Kun sitten Tartossa 1920 allekirjoitettiin rauhansopimus Suomen ja bolsevistisen Neuvosto-Venäjän välillä, nuo rajat vahvistettiin virallisestikin. Tietysti siinä tapahtui vähitellen vahvistuneen ja imperialistisen tsaarin Venäjän rajojen palauttamiseen tähtäävän Neuvostoliiton katsannossa paha virhe.

Venäläinen kausi jatkuu.

Yhteenlaskun aika

Viipuri oli ruotsalainen kaupunki vuodesta 1293 vuoteen 1710 eli 417 vuotta. Venäläinen se oli vuodesta 1710 vuoteen 1812 eli 102 vuotta. Suomalainen kausi kesti vuodesta 1812 vuoteen 1940 eli 128 vuotta. Kun tähän lisätään suomalainen kausi 1941-1944, saadaan suomalaisiksi vuosiksi yhteensä 131 vuotta. Neuvostokaupunki Viipuri oli 1940-41 ja 1944-1990 eli yhteensä 46 vuotta.

Tältä Viipuri siis näyttää sitä hallinneiden valtioiden näkökulmasta katsottuna. Kokonaan toisenlaisiin lukuihin päästään, jos lasketaan, ketä kaupungissa sen yli 700-vuotisen historian aikana on asunut. Sillä tavalla laskien Viipuri on vanha suomalainen kaupunki. Tai oikeastaan, laski miten laski, se on, kuten laulussakin sanotaan, KARJALAISTEN KAUPUNKI!

Göran Lindgren

Viipurin Linna Hotelli Drusban suunnasta.

va-albumit vaihtuivat suuriko-koisiin, kolmesta pahviarkista kokoon liimattuihin ”esittely-
tauluihin”, joita Salosen jäämis-
töstä löytyi kaksi kappaletta.
Näihin tauluihin Salonen lii-
masi vedokset kuvateksteineen
ja numeroi ne. Hän hankki it-
elleen mahdollisesti rintama-
puhdytönä tehdyn vanerisen
salkun, jossa kunkin kuvanu-
meron vedokset säilytettiin pys-
tyssä omassa lokerossaan val-
miina myytäväksi. Jos ostaja il-
moitti haluavansa esimerkiksi
kuvan numero 63, saattoi Sa-
lonen myydä hänelle vedoksen
salkusta heti mukaan. Joista-
kin kuvista hän teetti myös pos-
tikortteja myytäväksi. Kuvien
laajasta levinneisyydestä päätel-
len Salonen on myynyt kuviaan
paikassa, jonka kautta on kulke-
nut lukuisia sotilaita: yksi mah-
dollisuus on Äänislinnan rauta-

tieasema, jossa lomille lähtevät
ja lomilta palaavat pysähtyivät.
Salosen tiedetään jatkaneen
kuvien myyntiä ainakin vie-
lä vuonna 1943. Hän palasi so-
dasta myyntisalkkuineen, mut-
ta ei koskaan kertonut sotako-
kemuksistaan. Ei esimerkiksi
tiedetä, paljonko kuvat mak-
soivat tai oliko Salosella myyn-
tiapulaisia.

Arvoisat lukijat, löytyykö al-
bumeistanne kuvia, joissa on
merkintä ”Guni”? Tiedätte-
kö, kuka osaisi kertoa kuvien
myynnistä enemmän? Mikä-
li voitte kertoa lisää ”Gunin”
kuvista, ottakaa kernaasti yh-
teyttä puhelimitse numeroon
040 844 9971 tai sähköpostil-
la osoitteeseen owklee@utu.fi

Olli Kleemola ja
Aake Kinnunen

Näihin myyntitauluihin ’Guni’ liimasi vedokset kuvateksteineen ja numeroi ne.

Logistiikkalinkki STM Oy Akaa	Pakkalan Liikenne Alavus	Hanskitrans Oy Alavus
Kone-Vahto Oy Kalkkinen	Kiitos Sotaveteraaneille Aurasta Nro 104	Goodmill Systems Oy Espoo www.goodmillsystems.com
Puhdistus Helmi Oy Espoo	Kiitos Sotaveteraaneille Espoosta Nro 101	Brand Factory Finland Oy Espoo
CS Control Software Oy Espoo	Finflo Oy Espoo	Vesijohtoliike J. Laitinen Oy Espoo
Oy Julius Tallberg Ab Espoo	Sun Chemical Oy Espoo	AutoDent Oy Espoo
Eflow Oy Espoo	E. M. Pekkinen Oy Espoo	Market-Visio Oy Espoo
Kiitos Sotaveteraaneille Espoosta Nro 112	Euran Yritystilitt Oy Eura	Harjavallan Sairaankuljetus Oy Harjavalta
Kuljetus Simo Iitti Ky Hartola	YK-Asennus Oy Hauho	Cash Back Finland Helsinki
Olympiakylän Huolto Oy Helsinki	Golder Associates Oy Helsinki, Turku, Tampere www.golder.fi	Oy Helsinki Chartering Ab Helsinki

Liikennekoneesta hälytettiin paikalle pelastushelikopteri.

Rauhoitin itseäni tiedolla, että lentämäni kone oli Buccaner Lake, jota myös ”lentoveneeksi” kutsuttiin ja jolla veteen laskeutuminen kyllä onnistuisi, ellei kova tuuli ja merenkäynti sitä rajoita, Orvokki sanoo ajatelleensa. Pian virta loppuikin ja moottori sammui. Laskeutuminen onnistui hyvin ja kone jäi aalloille kellumaan.

Parin tunnin odottelun jälkeen paikalle saapuikin pelastushelikopteri, joka nosti Orvokin köyden varassa turmakoneesta ja hinasi lentokoneen lähistöllä olevan kalastusaluksen luokse. Aluksessa ollut valaannostoon tarkoitettu nosturi kuitenkin rikkoi lentokoneen sitä laivan kannelle nostaessaan. Romukone vietiin lähimpään satamaan korjattavaksi.

Jäseneksi sotaveteraaniyhdistykseen

Miehensä esimerkkiä noudattaen myös Orvokki liittyi Helsingin Sotaveteraaniyhdistyksen jäseneksi, jonka perustajajäseniä myös Pertti Kuortti oli. Oma sotavuosien kokemus Orvokin osalta rajoittuu lähinnä muistikuviin, kun hän noina vuosina oli vielä nuori tyttö.

Kokemusta sitä vastoin Pertillä oli. Jo talvisodan aika-

na hän toimi lyhyen aikaa vapaaehtoisena sotilastehtävissä, mutta varsinaisesti sotatoimissa vuodesta 1942. Radioalaa tuntevana ja viestinnästä kiinnostuneena hän saikin koulutuksen Santahaminassa. Sijoituspaikka rintamalla oli viestintäpataljoona, Raappanan johtamalla Rukajärven rintamalohkolla. Viestintätehtävien ohella hän pääsi halunsa mukaisesti myös jännittävään kaukopartiotoimintaan.

Sotaveteraanien yhdistystoiminnassa Kuortit olivat lähinnä aktiivijäseniä, eivätkä niinkään järjestötyöhön osallistuvia. Se ei suinkaan ollut kiinni heidän haluttomuudestaan vaan Pertin puheenjohtajasi-donnaisuudesta valtakunnallisen Ilmailumuseon toimintaan sekä työn, perheen ja harrastusten asettamista aikarajoitteista.

Jäsenyys Helsingin Sotaveteraaniyhdistyksessä muuttui myöhemmin jäsenyydeksi Jyväskylän yhdistyksessä. Siellä nykyinen jäsenmäärä on varsinaisten sotaveteraanien osalta 300, puoliso- ja kannattajajäseniä on 200. Yksin jääneitä puolisojäsentä ei yhdistys suinkaan unohda. Heille yhdistys tarjoaa muun muassa kuntoutusta, siivous- ja kotiavustusta sekä jalkahoitopalvelua. He

Vieläkin palaa halu lentokoneen ”puikkoihin”.

ovat edelleen tervetulleita myös yhdistyksen kokouksiin ja jäsenistölle järjestettyihin eri tapahtumiin

Eläkevuodet rauhoittivat

Eläkkeelle Orvokki Kuortti jäi 1995. Pertti oli eläköitynyt jo aikaisemmin luovuttuaan yrityksestään, mutta Orvokki jatkoi vielä työn parissa.

Eläkeläispariskunta asui Helsingin Kaskisaassa aina

vuoteen 2005 saakka, jolloin he muuttivat Pertin vanhempien taloon Jyväskylään. Muutto johtui osaltaan Pertin sairastumisesta hitaasti etenevään Alzheimerin tautiin.

Asuinpaikan muuttuessa myös sotaveteraanien jäsenyys siirrettiin Helsingistä Jyväskylän yhdistykseen. Alkuvuosina Kuortit pystyivät vielä yhdessä aktiivijäseninä osallistumaan yhdistyksen kokouksiin ja eri

tapahtumiin. Sairauden edessä tuli Orvokista muutamiksi vuosiksi omaishoitaja, mutta aivan viimeiset kuukaudet Pertti oli hoivakodissa. Pertti Kuortti nukkui ikuisen uneen 2012. Yksin jäätyään Orvokki Kuortti muutti kaksioon Jyväskylän keskustaan, jossa palvelut ovat lähellä.

Matti Värri

Rail Partners Oy Helsinki	Pesu Oy Helsinki	Transpap Oy Helsinki
Lattiakolmio Oy Helsinki	Modio Oy Helsinki	Kuljetusliike V. Mönkkönen Oy Helsinki
	Räjäytyskonsultit Oy Helsinki	K-EXTRA HERKKULAUTTA Helsinki, Lauttasaari
Ramiair Oy Helsinki	Crnet Oy Helsinki	S. Eklund-Consulting Oy Ab Helsinki
www.atplukkari.fi	Oy Konwell Ab Helsinki	Puidenhoitajien Oy Helsinki
Rollen Tähtihuolto Ky Helsinki	Kuljetus Oy Serai Helsinki	Kiitos Sotaveteraaneille Helsingistä Nro 113
Kiitos Sotaveteraaneille Hyvinkäältä Nro 109 	Vihertaso Oy Hyvinkää	Hämeen Erikoispuusepät Oy Hämeenlinna

Paletti Oy

Hämeenlinna

**Kuljetus
Timo Hartikainen Oy**

Iisalmi

Varis Forest Oy

Istunmäki

**Karjalan Louhinta ja
Lujitustyö Oy**

Joensuu

Pohjois-Karjalan Sähkö Oy

Joensuu

Kiitos Sotaveteraaneille
Joensuusta Nro 110**Isännöitsijätoimisto
Pekka Kuparinen Oy**

Joensuu

IJ rahtikeskus oy

PURONSUUNKATU 1 A 2, 80160 JOENSUU

PUH. 013-312 011, FAX 013-312 010, GSM 040-751 2951

Kiitos Sotaveteraaneille
Juvalta Nro 111

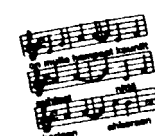
HAMMASLÄÄKÄRIPALVELUJA SOTAVETERAANEILLE

IISALMI**Hammaslääkäri
Juha Sirviö**Kirkkopuistonkatu 15 A, 74100 Iisalmi
puh. 017-825 002**ROVANIEMI****Dentia Hammaslääkärit**Rovakatu 18, 96200 Rovaniemi
puh. 016-311 855 ja 016-344 656**TAMPERE****HAMMASLÄÄKÄRI
PÄIVI VIRTANEN**Puh. 03-214 8648, e-mail. paivi.virtanen@gmail.com
Hämeenkatu 14 C, 3. krs, Tampere**JYVÄSKYLÄ****Hammaslääkäriasema
Densens Oy**Kansakoulukatu 1, 40100 Jyväskylä
puh. 014-214 219

Vastaanotto Jämsässä:

Hammaskulma

Talvialantie 4, 42100 Jämsä, puh. 014-716 641

SALO**Salon
Hammaslääkärikeskus Oy**Turuntie 8, 24100 Salo
Puh. 02-727 6600**TURKU****Hammaspulssi**Humalistonkatu 11, 20100 Turku
Puh. 02-277 7000**KUOPIO****EHT Esa-Matti Koponen**Puijonkatu 26 B 23, 3 krs., 70110 Kuopio
Puh. 017-261 3370**TAMPERE****PlusTerveys HymyDent**Turuntie 1,3krs., 24100 Salo
Puh. 02-733 2211**Reijo Kari**kliinisen hammashoidon
erikoislääkäri

Ajanvaraus ma-to klo 8-18 ja pe klo 8-13

hammaskari oy

Hämeenkatu 16 A 1, TURKU, puh. (02) 231 1710

MIKKELI**Mikkelin
Hammaslääkärikeskus**

Mikonkatu 3, 50100 Mikkeli, puh. 015-761 0100

**PIRKANMAAN
HAMMASLÄÄKÄRIASEMA**

Aleksis Kiven katu 10 E, 33210 Tampere

Marja Heinonen

puh. 03-212 3584

Hanna-Mari Kairtamo

puh. 03-214 7480

Anne Latvanne

puh. 03-212 3340

Sami Kangas

puh. 03-214 6396

NURMIJÄRVI**Uudenmaan Hammaspalvelu**Keskustie 5, 01900 Nurmijärvi
Lepsämäntie 1, 01800 Klaukkala
Puh. 0207 411 420**OULU**

OULUN HAMMASLÄÄKÄRIKESKUS OY

Isokatu 32 B, 3 krs
90100 OuluPuh. (08) 374 444
Fax (08) 377 096**HAKEUDU HOITOON ENNEN KUIN
HAMPAASI IRTOAVAT!**lenssairauksien ja hampaiden tukikudossairauksien
erikoishoitoa ja ennaltaehkäisyä.

Myöskin muuta hammashoitoa

**Erikoishammaslääkäri
HLT, FK HILKKA HELOVUO**Tullintorilla, Hammareninkatu 2 A, Tampere
Puh: (03) 212 7129Puutarhakatu 12, 4 krs.
20100 Turku
Puh. 02-2333 222**VAASA****AJAN HAMMAS
TIDENS TAND**Hietasaarenkatu 24, Sandögatan 24
65100 VAASA-VASA
Puh. 06-320 2700

Jatkosota 25.6.1941 – 19.9.1944

laatuun, joten kokemusta ei ollut eivätkä koneiden varustus ja pilottien yöpommitustaito antaneet mahdollisuuksia toteuttaa käskettyjä ”tarkkuuspommituksia”, joten tuloksena oli aluepommitus. Onnistuneen torjunnan ansiosta lopputuloksena ei ollut terroripommitus.

Uusimpien (1999) venäläisten arkistotietojen perusteella pommituslentoja suoritettiin seuraavasti:

- 6.-7.2. lähti 785 konetta, pommitti 725–728 konetta
- 16.-17.2 lähti 406 konetta, pommitti 382–383 konetta
- 26.-27.2 lähti 929 konetta, pommitti 875–896 konetta
- Yhteensä: lähti 2120 konetta, pommitti 1928–2007 konetta.

Kun osa koneista pudotti valopommeja, lieene pommittavia koneita ollut noin 1800.

Pommituksessa käytettiin pääasiassa 100 kilon miinapommeja, mutta jonkin verran myös 250, 500, 1000 ja 2000 kilon pommeja, ensimmäisellä kerralla jopa pari kappaletta 5000 kilon pommeja, joita Pe-8-koneet pystyivät kuljettamaan. Valaisuun käytettiin runsaasti 100 kilon laskuvarjovalopommeja. Pommeja pudotettiin kaikkiaan 16 490 kpl, painoltaan noin 2604 tonnia. Palopommien osuus oli liki 40 %.

Pommitustaktiikka ei ollut samaa tasoa kuin länsiliittoutuneilla, eihän venäläisillä ollut aikaisempaa kokemustakaan. Torjuntaa pyrittiin hajottamaan ja omia tappioita pienentämään lähestymällä maalialuetta eri suunnilta ja käyttämällä eri lentokorkeuksia. Pommitus tapahtui aaltoina laivueittain, rykmenteittäin ja divisioonittain. Pommituskorkeus vaihteli 2400 metristä yli 7000 metriin. Torjuntaa väistääkseen koneet saattoivat suorittaa liukupommituksen pudottamalla lentokorkeuttaan jopa parituhatta metriä. Suurempi pommituskorkeus edellytti pommien irrottamista kauempaa, mikä samalla heikensi sekä pommitustarkkuutta että tappioriskiä. Lentoreittipiirroksista ja pommikartoista voidaan nähdä, että pääosa koneista pudotti pomminsa ennen oikeaa hetkeä.

Ilmatorjuntarykmentti 1 pelasti Helsingin suurтуholta

Helsingin ilmapuolustus oli helmikuussa 1944 Ilmatorjuntarykmentti 1:n vastuulla. Rykmentin komentajana toimi everstiluutnantti **Pekka Jokipaltio**. Suurhyökkäyksen alkaessa rykmentin kokoonpanoon kuului neljä raskasta ilmatorjuntapatteristoa, yksi kevyt ilmatorjuntapatteristo ja valonheitinpatteristo. Rykmenttiin kuului ilmatorjuntamiehiä, lottia ja sotilaspoikia henkilövahvuuden ollessa noin 4500.

Helmikuun alussa torjuntavalmiina oli 12 raskasta patteria. Kolmella patterilla (ns. johtopatteri) oli kalustona mo-

dernit 88 mm:n RMB-tykit (18 kpl) ja Irja-tulenjohtotutkat, muilla (ns. vieruspatteri) vanhemmat 75–76 mm:n tykit. Yksi 75 mm:n patteri (Viikki) oli varustettu myös tulenjohtotutkalla. Rykmentissä oli lisäksi hyökkäyksen alkaessa koulutettavana kolme raskasta patteria Santahaminassa, Käpylässä ja Lautsaassa. Viimeisen hyökkäyksen torjuntaan rykmentillä oli käytettävissä 15 raskasta ilmatorjuntapatteria, joilla oli yhteensä 74 tykkiä. Taisteluun osallistui 26./27.2. tilapäinen nelitykkinen harhautuspatteri ”Pommi” Kallvikissa. Myös Rannikkoilmatorjuntapatteristo 1:n yksiköt Helsingin edustalla osallistuivat 75 ja 76 mm:n tykeillään torjuntaan.

Ilmatorjuntarykmentti 1 onnistui torjunnassaan erittäin hyvin. Tulenjohtotutkilla varustetut johtopatterit (4) tulittivat viholliskoneita enimmäkseen ”sähköisenä seuranta-ammuntana”, muut patterit sulkuammuntana. Seuranta-ammunnan tarkoituksena oli tulittaa valittua konemuodostelmaa ja ampua koneita alas, siksi sitä nimitettiin myös tuhoamisammunnaksi. Sulkuammunnan tarkoituksena taas ei ollut ampua koneita alas, vaan pakottaa ne kääntymään takaisin ennen oikeaa pomminpudotushetkeä ampumalla koneiden eteen räjähtävien aikakranaattien tulimuuri – sulun läpi lentäminen oli vaarallista ja vaati rautaisia hermoja, pelotusvaikutus toimikin hyvin. Sulkuammunta puolsi paikkaansa myös silloin, kun maaleja oli paljon – kaikkia ei olisi ehditty tulittaa seuranta-ammuntana. Sulkuammunnassa voitiin myös käyttää ylipitkiä ampumaetäisyyksiä, koska osumatarkkuus ei ollut etusijalla. Pääosa pudotuksista voidaan laskea johtopattereiden tilille, koska ne kykenivät tulittamaan tarkoilta ampuma-arvoilla. Johtopattereiden tulenjohtotutkia käytettiin tehokkaasti apuna sulkujen paikan ja korkeuden määrittämisessä, mikä lisäsi sulkuammunnan tarkkuutta ja vaikutusta ratkaisevasti.

Kun pommikoneita tuli harvakseltaan jopa minuutin välein ja hyökkäys kesti useita tunteja, torjuntaa ei kylästetty. Myös kevyet ilmatorjuntatykit osallistuivat torjuntaan, koska valojuva-ammuksilla arveltiin olevan pelotusvaikutusta. Valonheitimiä käytettiin maalien valaisuun yöhävittäjille. Niiden ryhmittämisellä pyrittiin myös harhauttamaan vihollista. Samaan pyrittiin sytyttämällä harhautustulipaloja varsinaisen kohdealueen ulkopuolella, mm. Vuosaassa.

Luftwaffen hävittäjiä taivaalla

Ensimmäisen hyökkäyksen jälkeen saatiin Helsinkiin 12.2. avuksi Luftwaffen hävittäjälentue, jolla oli 12 Messerschmitt Bf 109 G-6 -koneita. Koska koneissa ei ollut omaa tutkavarustusta, torjunta suoritettiin ilmatorjunnan

Raskaat ilmatorjuntapatterit ampuivat 26.–27.2.1944 taivaalle enemmän kranaatteja kuin kenttätykistö Talin–Ihantalan suurtaistelussa kesällä 1944. Torjunnan ansiosta 95 % vihollisen pommeista ei osunut kantakaupunkiin. Kuvassa ladataan 88 mm:n tykkiä Santahaminassa. (SA-kuva)

valonheittimien avustamana ”vapaa metsästyksenä”. Yhteistoimintaperiaate ilmatorjunnan kanssa oli yksinkertainen: ilmatorjuntayksiköt eivät tulittaneet valaistuja maaleja hävittäjien ollessa ilmassa. Valonheittimet saivat viholliskoneen keilaansa pommitusten aikana 45 kertaa, jolloin osa koneista pudotti pomminsa ja kääntyi pois. Hävittäjien tilille merkittiin 2–4 pudotusta, mutta niiden pelotusvaikutus oli selvästi suurempikin. Pommikoneillahan ei ollut saattohävittäjiä mukanaan.

Hyökkäys epäonnistui – 95 % pommeista ei osunut

Pudotetuista pommeista vain 530 osui kantakaupungin alueelle ja vajaa 300 ympäristöön. Tästä voidaan päätellä, että ilmapuolustus onnistui torjumaan yli 95 % pommeista. ADD:lle käskettyihin maaleihin osui alle prosentti pommikuormasta. Suurin osa pommeista putosi kohdealueen ulkopuolelle. Kan-

takaupungin alueelle osuneet pommit saivat aikaan sekä henkilöstötappioita että aineellisia vahinkoja. Siviilitappioista 76,5 % syntyi ensimmäisessä pommituksessa. Tappiot pienenevät, kun osa väestöstä evakuoitiin kaupungista. Rakennusvauriot olivat vain noin 6 % kaupungin rakennuskannasta. Tulos oli lähes suoraan verrannollinen torjunnan onnistumiseen. Teoreettisesti voidaan laskea, että jos torjunta olisi epäonnistunut täysin, Helsinki olisi tuhoutunut melkein kokonaan. Ilmapuolustus pelasti tuhansia ihmisiä ja rakennuksia.

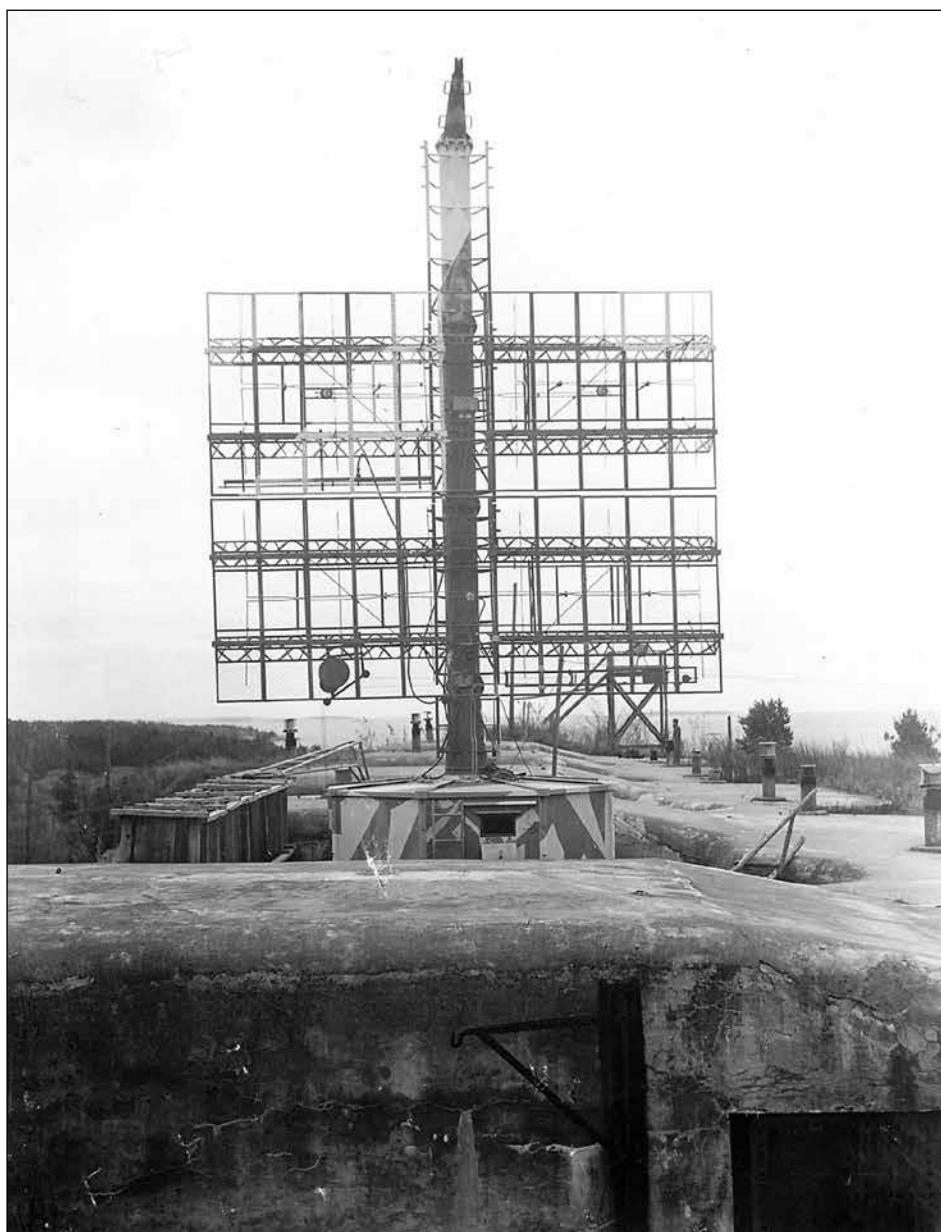
Ilmatorjunta onnistui tehtävässään hyvin. Ilmatorjuntarykmentti 1 ilmoitti vihollisen menettäneen 22–25 konetta. Kohdealueelle osuneiden pommien perusteella voidaan laskea, että vain alle 100 viholliskonetta pääsi torjunnan läpi oikealle pommien irrotus- etäisyydelle. Läpi yrittäneistä koneista osa ammuttiin alas, kun taas pääosa muista koneista kääntyi pois ennen sitä. Uusimmissa

Numerotietoa Helsingin pommituksista

Tieto	6./7.2.	16./17.2.	26./27.2.	Yhteensä
Lentoja	728	383	896	2007
Pudotettuja pommeja (kpl)	6991	4317	5182	16 490
Kohdealueelle osuneita pommeja (kpl)	331	130	338	799
Tuhoutuneita rakennuksia	28	22	59	109
Vaurioituneita rakennuksia	137	53	135	325
Kuolleita siviilejä	103	25	18	146 1)
Haavoittuneita siviilejä	295	29	34	358
Ammuttuja sulkua (kpl)	122	184	320	626
Laukausmäärä/raskas ilmatorjunta (kpl)	7719	12 238	14 240	34 197
Laukausmäärä/kevyt ilmatorjunta (kpl)	2745	5709	4432	12 886

Huom: 1) Eri lähteissä luvut vaihtelevat 162–190.

Jatkosota 25.6.1941 – 19.9.1944

Raija-radioluotaimet (ilma-avontutkat) antoivat hyvissä ajoin ennakkovaroituksen lähestyvistä viholliskoneista. Kuvassa Raija Kuninkaansaassa. (SA-kuva)

(1999) venäläisissä lähteissä ADD:n tappioiksi on ilmoitettu 30 konetta, joista ns. taistelutappioiden osuus oli 20. Sotakokemusten mukaan vaurioituneita

pommikoneita oli varmasti moninkertainen määrä ja niistäkin osa todennäköisesti poistettiin käytöstä.

Torjuntavoiton salaisuus

Miksi ADD epäonnistui? Kysymyksessä oli puolustajan ja hyökkääjän välinen kaksintaistelu, jonka puolustaja voitti. Ilmapuolustus oli järjestetty hyvin. Helsingissä oli suojattavan kohdealueen pinta-alan verrattuna suhteellisesti enemmän ilmatorjuntaa kuin Berliinissä, Moskovassa tai Lontoossa. Ilmasodassa taktiikka on tekniikkaa. Käytössä oli modernia tykki- ja tutkakalustoa, seuranta- ja sulkuammuntaa käytettiin taitavasti, keskitetty taistelunjohtojärjestelmä oli hyvin toimiva.

Helsingin ilmapuolustuksen poikkeuksellisen hyvää torjuntatulosta ei voi selittää venäläisten konetappioiden avulla, joten ainoaksi järkeväksi selitykseksi jää torjunnan pelotusvaikutus. Tutkalla varustettujen 88 mm:n pattereiden tarkka seuranta-ammunta ja muiden yksiköiden hyvin johdettu sulkuammunta tekivät tehtävänsä. Raskas ilmatorjuntatykistö ampui tivaalle vuorokaudessa enemmän kranaatteja kuin kenttätäkistö Talin-Ihantalassa taisteluissa. Venäläisten hajautettu hyökkäystaktiikka suosi puolustajaa. Suurempien lentokorkeuksien käyttäminen olisi heikentänyt torjuntaa. Venäläisten kaksimoottoristen taktillisten pommikoneiden asekuorma oli pieni, raskaita pommikoneita oli onneksi vähän. Pääosa pommeista oli pieniä, joten niiden tuhovaikutus oli sen mukainen. Palopommeillakaan ei saatu aikaan Hampurin tai Dresdenin kaltaisia tuhoja. Venäläisillä ei myöskään ollut käytettävissä moderneja pommitustähtäimiä eikä pommitustutkia. Puolustajan onneksi he eivät myöskään la-

Irja-radioluotaimet (tulenjohtotutkat) olivat ratkaiseva ase yötorjunnassa. Niiden avulla johtopatterit (4) tulittivat viholliskoneita tehokkaasti, ja niiden avulla myös sulkuammunnalla oli suurempi pelotusvaikutus. Kuvassa Irja-miehistö toimi toimissa. (SA-kuva)

mauttaneet tutkia foliosilppuhäirinnällä, kuten kävi Hampurissa heinäkuussa 1943.

Ahti Lappi

Ilmasodassa taktiikka on tekniikkaa. It.R 1 voitti kaksintaistelun.

Lähteet:
Ahti Lappi – Perttu Peitsara: "Salainen ase ilmapuolustuksessa. Tutkat toisessa maailmansodassa", Porvoo 2012. Ahti Lappi: "Ilmavaara! Helsingin ilmapuolustus 1917–1945", Porvoo 2013.

Erikoishammasteknikko valmistaa suoraan asiakkaille kokohammasproteesit ja huoltaa ne. Erikoishammasteknikkoliiton jäsen on järjestäytynyt terveyspalvelujen tuottaja. KELA korvaa hammashuollon kustannuksia Veteraaneille ja Miinanraivaajille edelleen.

Erikoishammasteknikkoliiton jäsenet palveluksessasi:

HAAPAVESI

EHT Vesa Kuusirati

Urheilutie 49, 86600 Haapavesi
puh. 08-451 075

JÄMSÄ

EHT Terho Parikka

Koskentie 2, 42100 Jämsä
puh. 014-713 711

OULU

EHT Esa Ontero ja EHT Hannu Orell

Kirkkokatu 17 A 19, 90100 Oulu
Puh. 08-311 8252
vastaanotto myös Haukiputaalla sopimuksen mukaan

HÄMEENLINNA

EHT P. Kari-Koskinen

Linnanniemenkatu 8, 13100 Hämeenlinna
puh. 03-616 9777, GSM 0500-486 831

LAHTI

Hammas-Tiimi Oy EHT Timo Vuori

Rautatienkatu 21 B, 15100 Lahti
Puh. 03-752 7577

SODANKYLÄ

EHT Erkki Melamies

Jäämerentie 14, 99600 Sodankylä
puh. 016-612 280
gsm. 0400-396 662

Jatkosota 25.6.1941 – 19.9.1944

Kurssilainen laskeutumassa varjolla. Kuva: ErP 4:n arkisto

4 piti kolme erillistä laskuvarjohyppykurssia keväällä 1944. Niistä ensimmäinen pidettiin 25.4.-8.5., toinen 10.-22.5. ja viimeinen 23.5.-3.6.1944.

Kaikilla kursseilla johtajana toimi Saksassa opin saanut luutnantti Räsänen. Apukouluttajina toimivat alikersantti Lauri (kaikilla kursseilla) sekä saksalainen aliupseeri Maus (1-2 kurssi, miehen etunimi tuntematon). Kolmannella kurssilla apukouluttajan toimi toisen kurssin oppilas kersantti Heikki Melentjeff.

Kurssit pidettiin pitkälti samalla tavalla kuin Saksassakin. Koulutukseen kuului teoriaa ja vähän käytännön harjoituksia. Esimerkiksi alastuloharjoittelua oli vain ensimmäisellä kurssilla. Nykyisin hyppykoulutuksessa varsin tuttuun äksiisiharjoitteluun ei päästy vaikka sitä saksalainen kouluttaja vahvasti esittikin. Niinpä toisen ja kolmannen kurssin oppilaat olivat koulutettu alastuloon varjojen sovituksen jälkeen!

Kahdella ensimmäisellä kurssilla

hypättiin Junkers Ju 52 -koneesta. Kyseessä oli magneettimiinanraivaukseen käytetty kone, joka oli varustettu isolalla metallikehällä. Viimeisellä kurssilla hypättiin Junkers Ju 59 -vesitasokoneesta. Ensimmäisellä kurssilla kurssilaiset hyppäsivät kaksi hyppyä. Toisella kurssilla osa hyppäsi vain yhden toisten hypätessä kaksi harjoitushyppyä. Viimeisellä kurssilla kurssilaiset pääsivät hyppäämään viidestä kuuteen hyppyä. Muutamat näistä viimeisen kurssin hypyistä tehtiin partiovarusteissa.

Muut kurssit

Suomalaiset kouluttivat myös vakoilijoita. Heistä käytettiin meillä nimitystä asiamies tai A-mies. Nämä asiamiehet olivat pääosin venäläisiä sotavankeja jotka olivat vaihtaneet puolta. Näille asiamiehille pidettiin ainakin yksi isompi hyppykurssi. Lokakuussa 1942 Joensuussa pidetylle kurssille osallistui 22 asiamiestä. Hyppykoneena oli Dornier Do 17 -pommikone! Yksi kurssilai-

sista kuoli hypätessään, kun hänen varjonsa aukesi vain osittain. Hänet haudattiin lentokentän laitaan.

Jatkosodan aikana Suomessa koulutettiin edellä olleiden kurssien lisäksi useita hyppääjiä. Ensimmäinen isompi ryhmä oli virolaiset ERNA- miehet. He saivat pikakoulutuksen Malmilla ennen koneeseen menoa. ERNA- miehet putoettiin Viroon heinäkuussa 1941. Heidän hyppykoneina olivat He 111 sekä Ju 52.

Toinen virolaisryhmä sai myös hyppykoulutuksen. Nimittäin Nurmoilasta kuljetettiin kahdella eri Ju 52 lennolla 13-miehinen virolaispartio kauas linjojen taakse. Hyppykone näillä elo-syyskuun vaihteessa 1942 tehdyillä hyppylennoilla oli saksalainen Ju 52. Muutamissa lähteissä on mainittu, että partio sai hyppykoulutuksen, mutta harjoitushypyistä ei ole löytynyt toistaiseksi tietoja.

Pasi Pirttikoski

partiomiestä lähetettiin hyppykurssille loppuvuodesta 1943. Hyppykurssi pidettiin Rangsdorfin lentotukikohdassa 4.11.-17.12.1942. Kurssilaiset, luutnantti Eino Räsänen, kersantti Veikko Väärälä sekä alikersantti Pentti Lauri saivat perusteellisen koulutuksen. Siihen kuului hyppysten lisäksi mm. varjojen pakkaus-koulutus. Hyppäjä he hyppäsivät kuusi, joka oli normaali kurssihyppysten määrä Saksassa.

Kurssilaiset hyppäsivät ensihypynsä 28.11. Heinkel He 111 -koneesta. Käytössä heillä oli RZ 20 pakkolaukaisuvarjo. Kurssin jälkeen Saksasta saatiin laskuvarjoja. Niitä tuli peräti 70 kappaletta. Lisäksi Suomeen tuotiin kaksi Gotha 242 -liitokonetta. Niitä ei koskaan käytetty Suomessa.

Utin laskuvarjokurssit

Asemasodan jatkuessa tiivistyivät vihollisen linjat niin paljon, etteivät kaukopartiot voineet enää siirtyä kävellen toiselle puolelle. Lisäksi Karjalan kannas oli niin ahdas, etteivät vesitasokoneilla viennit olleet mahdollisia. Niinpä päämajan johtama Erillispataljoona

Utin kurssilaisia vuodelta 1944. Kuva: ErP 4:n arkisto

Suomen CNC-Koneistus Oy

Jyväskylä

T:mi Kari Jauhiainen

Jyväskylä

Stonebarrel Oy

Jyväskylä

JVP Group

Jyväskylä

KES-Siltaykköset Oy

Jämsä

www.rakennustoimistopiipponen.fi

Järvenpää

**Taksipalvelu
Petri Vehviläinen**

Kaarina, Puh. 0400-996 559

Helkama Bica Oy

Kaarina

**Metallikoneistamo
E. Moilanen Ky**

Kajaani

Jatkosota 25.6.1941 – 19.9.1944

kanssa ongelmissa. Ajattelemattomuuk-
sia oli tullut tehdyksi. Morsian ei ollut
hyvillään, moitteitakin oli tullut:

*Kumpu koittaisi se päivä että sota
kerran loppuisi ja minäkin olisin vapaa
ja sinun luonasi. Silloin ei olisi tällai-
sia huolia. Ne huolet mitä meillä silloin
tulee olemaan, ne ovat meidän yhteisiä
elämän pikku huolia. Mitkä kuuluu elä-
män arkipäiväisyyteen, ja joita ilman ei
onnea voi saadakaan... Se on niin sulois-
ta ajatella sitä elämää mikä meillä on
vielä edessämme.*

Rakkaus ja tulevaisuuden usko piti
ihmiset koossa. Väestöliitto perustet-
tiin 1941 ja lapsia tehtiin keskellä sota-
kin. Heikki oli keväällä 1944 tuore isä ja
rintamalla hän aprikoi Uuden Suomen
julkaisemaa väestötilastoa. Sen mukaan
poikalasten osuus oli sodan aikana suu-
rempi kuin rauhan oloissa:

*Liekö siis tämän sodan ansiota, että
tästä pikku esikoisesta tuli poikalap-
si. Mukavata joka tapauksessa näin.
Eiks' totta sinunkin mielestäsi. Sehän oli
muistaakseni meidän yhteinen mielipi-
teemme. Ja luullakseni kaikki toivovat
ensimmäisenä juuri poikaa.*

Pommituksen jälkiä Senaatintorilla Helsingissä 27.2.1944. Kuva: Sa-kuva

Miehiä oli menehtynyt rintamalla tu-
hansittain. Tässä mielessä poikavauvat
olivat toivottavia. Väestön lukumäärä
kaiken kaikkiaan oli merkittävää kan-
sakunnan elinvoimalle. Väestöliitto

tahtoi muistuttaa syntyvyyden laskun
lisäksi köyhyydestä, lasten kuolleisuu-
den syistä, sotaorvoista – ylipäänsä pa-
rantaa perheiden elinehtoja. Katse oli
tulevaisuudessa ja usko Suomen kansan

tulevaisuuteen vankka. Kesällä 1944 se
joutui koetukselle – kaikilla rintamalla
ja ihmisten mielissä.

Ari Uino

ADS-Group Oy Kalajoki	Sähkö-Iskelä Kangasala	Ourex Oy Kangasala
Pirkanmaan Puusuutarit Ky Kangasala	Kiitos Sotaveteraaneille Kangasniemeltä Nro 106	
www.ao-konsultointi.fi Karvia	Timonen&Pojat Oy Kaustinen	Insinööri-toimisto Juha Kupari Oy www.juku.fi
Tilitoimisto Ordent Oy Kerava	Maalaiskartano Pihkala Oy Kestilä	JP-Konetyö Oy Keuruu
	www.golfsarfvik.fi	Koneurakointi Aimo Tikkanen Oy Kiuruvesi
Kotka Beger Oy Kotka	Autosalpa Oy	Kymen IV-Valmistus Oy Valkeala
Kymenlaakson Jäte Oy Kouvola	Jatke Oy Kouvola	GC Guaranty Cranes Oy Kouvola
Aatsin Kone Oy Valkeala	Rakennussuunnittelutoimis- to Nylund Oy Kuopio	Kuopion Woodi Oy Kuopio

Jatkosota 25.6.1941 – 19.9.1944

Marsalkka Mannerheim, kenraali Laidoner ja kahden kansan kohtalo

Niin kuin vesipisarasta voi heijastua koko maailma, voi kansallissankarista heijastua hänen kansansa ja sen kohtalo. Sekä marsalkka Mannerheimilla että kenraali Laidonerilla oli täytettävään täysin ainutlaatuinen osa valtioidensa synnyssä ja valtioina pysymisessä.

Eri teitä kuuluisuuteen

Ikäerostaan johtuen marsalkka Mannerheimin ja kenraali Laidonerin tiet kuuluisuuteen olivat kovin erilaiset. Carl Gustaf Emil Mannerheim syntyi vuonna 1867, Johan Laidoner vuonna 1884. Vuonna 1917 Mannerheim oli siis jo 50-, Laidoner vasta 33-vuotias. Tuleva Suomen marsalkka oli siihen saakka ollut kolme vuosikymmentä Venäjän keisarin palveluksessa ja vannonut tälle uskollisuudenvalan. Ylimyksenä Mannerheim arvosti sitä.

Johan Laidoner sen sijaan tuli tavallisen talonpojan perheestä. Hän lähti armeijan oppiin pikemminkin taloudelli-

sista syistä - tuota koulutusta tarjottiin ilmaiseksi. Nuori Johan oli unelmoinut lähinnä maanviljelijän, erityisesti puutarhurin ammatista. Koska rahaa ei kuitenkaan ollut, lähti hän sotakouluun. Liettuassa Johan rakastui nuoreen neitoon, puolalaisen aatelissuvun Maria Kruszevskaan. Myöhemmin hän jatkoi opintojaan sotakoulussa Pietarissa.

Mannerheimkin sai armeijakoulutuksensa lähinnä Pietarissa, jossa hän opiskeli Nikolain ratsuväkikoulussa. Myös Mannerheim avioitui ulkomaila - vuonna 1892 kenraali Arapovin tyttären Anastassian kanssa. Kyseessä oli järjestetty avioliitto. Koska vaimo oli hyvin rikas, sai Mannerheim maksettua velkansa pois. Laidoner taas rakasti Mariaansa alusta loppuun saakka, tuo tunne oli syvä ja molemminpuolinen. Kun NKVD tuli 19.7.1940 Viron nukkehallituksen sisäministerin kanssa kenraalin Viimsin kotiin pidättämään tämän, vaati Maria, että hänetkin otetaan mukaan. Vaimo sai tahtonsa läpi ja myös hänet vietiin Venäjälle.

Euroopassa kuohuu

Vuosi 1917 oli Euroopan historiassa mullistava. Kaikki muuttui, Venäjä mu-
reni. Sen pääkaupungissa valtaan tuli Kerenskin vallankumouksellinen kansanhallitus. Keisarille vannottu uskollisuudenvala ei sitonut enää Mannerheimia, joka ei hyväksynyt bolševikkien vallankaappausta, vaan asettui vastarintaan.

Maaliskuussa 1917 osoitti Nevs-
ki prospektilla sini-musta-valkoisin li-
puin mieltään 40 000 virolaista. Se oli
väliaikaiselle kansanhallitukselle täy-
si yllätys - kukaan ei ollut tiennyt, että
maan pääkaupungissa oli tuollainen
määrä virolaisia. Kaupungin yleisen se-
kasorron keskellä huomiota herätti eri-
tyisesti se, kuinka kurinalainen kulkue
oli: joukossa nimittäin oli paljon rinta-
malta palanneita, kotimaahansa siirty-
viä virolaissotilaita. Virolaiset vaativat
maalleen autonomiaa, mistä Kerenskin
hallitus ei uskaltanut eikä voinut kiel-
täytyä. Virolaisten asuinalue, joka en-
nen jakautui kahtia Vironmaaksi ja yh-
dessä latvialaisten kanssa Liivinmaaksi,

liitettiin nyt yhdeksi Vironmaan kuver-
nementiksi, jonka pääkaupungiksi tuli
Tallinna.

Suomessa oli tuohon saakka ollut ko-
konainen vuosisata autonomiaa. Virol-
le autonomia oli täysin uusi asia, mut-
ta historia harppoi tuolloin seitsemän
peninkulman askelein. Kommunisti-
nen Venäjä antoi pian Saksan keisaril-
le tekosyyntä lähettää joukkojaan itään
ja pohjoiseen, myös Viroon. Venäjän
armeija oli lyöty ja perääntyi nopeas-
ti, heidän mukanaan pakenivat virolai-
set kommunistit. Saksa ja saksalaiset ei-
vät kuitenkaan olleet Virossa kaivattu-
ja. Siksi Viro julistettiin itsenäiseksi
jo ennen Saksan joukkojen saapumista
23.2.1918 Pärnun Endla-teatterin par-
vekkeelta. Päivää myöhemmin näin
tehtiin myös Tallinnassa. Berliinissä ei
tietenkään tunnustettu uutta valtiota,
vaan Viron alueelle kaavailtiin saksa-
laista herttuakuntaa. Virolaisilta jouk-
ko-osastoilta kerättiin pian aseet pois ja
miehet lähetettiin koteihinsa.

Suomessa olivat asenteet toiset. Maan
eteläosassa oli vallan kaapannut punai-

Marsalkka Mannerheim Mikkelissä 1942

Kenraali Laidoner

Vuonna 1973 Turvasen perikunta tarjosi tonttialuetta yhdistyksen ostettavaksi, mutta kalliin hintapyyynnön johdosta siitä luovuttiin ja tyydyttiin rakennusten ja kaluston myyntiin, joista saatiin 60 700 €. Se muodostaakin yhdistyksen toiminnalle peruspääoman. Omasta leirintäalueesta luopumisen jälkeen menttiin osakkaaksi Sotainvalidien Luikalan leirintäalueeseen.

Yhdistys ja sen toiminta

Pälkäneen Sotaveteraaniyhdistyksen jäsenmäärä oli vuoden 2013 päättyessä 67. Siitä veteraanijäseniä oli 19, joista naisia 5, puoliso- ja leskijäseniä 22 sekä kannattajajäseniä 26. Kannattajajäsenten huomattavan suuri osuus varmistaa yhdistyksen toiminnan vielä vuosikausiksi eteenpäin. Esimerkiksi yhdistyksen sihteeri Kalevi Koivisto on kannattajajäsen.

Yhdistyksen toiminta on

nykyisin suunnattu jäsenistön virkistykseen. Sääntömääräisten kokousten lisäksi on vuosittain keskimäärin kolme tapaamista. Niitä ovat teatteri- tai kesäteatterimatkat, kesäretket ja vapaamuotoiset veteraanitapaamiset. Vuosijuhlaansa yhdistys viettää aina viiden vuoden välein. Viime vuonna oli vuorossa 50-vuotisjuhla 22.11. viinitila Rönnevikissä, Pälkäneen Laitikkalassa.

Näiden toimintojen lisäksi yhdistys osallistuu aktiivisesti Sotaveteraanipiirin vuosittain järjestämään kirkkopäivään, yhdessä muiden veteraanijärjestöjen kanssa. Itsenäisyyspäivänä yhdistys järjestää reserviläisjärjestöjen avulla kunniavartion ja seppeleen laskun sankarihaudalle. Havuseppeleen lasku sankarihaudalle tehdään myös Kaatuneiden muisto- ja Veteraanien päivänä. Havuseppele lasketaan myös veteraanin siunaustilaisuudessa.

Kunnan taloudellinen tuki

Pälkäneen kunta tukee sotaveteraanien toimintaa vuosittain myöntämällä avustuksella. Viime vuonna tuen suuruus oli 70 €/veteraanijäsen. Tämän lisäksi kunta tarjoaa ilmaisen lounaan viitenä päivänä viikossa. Edellytyksenä lounaan saannille on, että veteraanilla on rintamatunnus. Lounas tarjotaan joko koulun tai muun kunnallisen laitoksen ruokalassa. Ateriointi on mahdollista myös paikallisessa lounasravintolassa ja tarvittaessa lounas tuodaan myös kotiin.

Terveyskeskuskäynnit ovat sotaveteraaneille ilmaiset. Heillä on myös saunomismahdollisuus palvelukeskuksessa, jossa on myös uima-allas. Viimeisenä palveluksenaan seurakunta tarjoaa maksuttoman siunauksen ja hautapaikan.

Muiden yhteisöjen ja yritystoiminnan antamasta veteraa-

Puheenjohtaja Tuomo Tiililä hänelle tutussa kokoussympäristössä "Päämajassa", Pälkäneellä. Satojen ja taas satojen kokousten mies, ennätti nuorukaisena perheenkin perustaa. Sitä on vaimo Eila ja kolme tytärtä.

nituesta on merkittävin Pälkäneen seudun Vanhustenkotiyhdistyksen, Kostiakodin, veloituksetta luovuttama kokoustila, "Päämaja" veteraanijärjestöjen käyttöön. Kostiako-

ti tarjoaa kokousväelle myös ilmaiset pullakahvit.

Matti Värri

 HL-Elec Oy Lahti	www.karirakenne.fi	Nikko Oy Jakkula
M. Uussaari Oy Laitila	Sora ja Kallio Heinonen Oy Laitila	T:mi Kari Kauvo Lapinjärvi
Etelä-Karjalan Jätehuolto Oy Lappeenranta	Suomen Karbonaatti Oy Lappeenranta	Topiron Ky Laukaa
Kiitos Sotaveteraaneille Lieksan suunnalta Nro 103 	Vilakone Oy Loimaa	Jorma Hasanen Ky Mikkeli
Fingeo Oy Mikkeli	Mikkelin Vesilaitos	PM-Palosaneeraus Oy Mikkeli
T:mi Jukka Kopra Mänttä-Vilppula	Naantalin Energia Oy Naantali	Koneurakointi Jorma Lääveri T:mi Nastola
Rakennus J. Ora Oy Nastola www.oraoy.fi	Nokeval Oy Nokia www.nokeval.com	MH-Metalli Heikkonen Ky Nokia
Vihdin Vesi ja Lämpö Oy Nummela	Oy Cleanosol Ab Nurmijärvi	Comarcon Oy Nurmijärvi
Oulun Moniasunnot Oy Oulu	Oulun Lämpöputkitus Oy Oulu	Haurun Jäteauto Oulu www.haurunjateauto.fi

Virtasen Maalitehdas Työkuja 5, 21600 Parainen puh. 02-454 4500	Oy Potoj Trading Ab Parainen	Pesupalvelu Hans Lanh Oy Piikkiö
Sata-Kuulo Oy Pori	Porin Puutuote Oy Pori	Vartioliike Edström Oy Ab Porvoo
Lindgren CE Oy Ab Porvoo	yli 75 vuotta palvelua Kellosepänliike Naamanka Ky Jukolantie 2, 93100 PUDASJÄRVI Puh. (08) 822 084	Kyrötekniikka Oy Kyrö
Petrox Oy Raisio	Asuntokauppa Fajanssi Oy LKV Rauma	Leimet Oy Lappi
Mökkihuolto Merikivi Ay Rauma	Hollming Oy Rauma	Kuljetus Ventola Oy Riihimäki
HF-Autohuolto Oy Riihimäki	Asianajotoimisto Isomaa&Kinnunen Rovaniemi	Hesesteel Oy Kekkonen
Sormat Oy Rusko	T:mi Janne Valaskari Salo	Salon Tilipalvelu Oy Salo
Pensi Rescue Oy Sastamala	Rakennuspalvelu Ari Hongisto Sastamala	Maakunnan Auto Seinäjoki, Kauhajoki
Kiitos Sotaveteraaneille Sipoosta Nro 105	Kiitos Sotaveteraaneille Tampereelta Nro 100	Kiitos Sotaveteraaneille Tampereelta Nro 102
Nota Oy Tampere	Honkoliini Professional Oy Tampere	Verokonsultointi Vesa Häkli Oy Tampere
TEVELLA Viinikankatu 49 A,33800 Tampere Puh.03 - 380 5300 e-mail:myynti@tevella.fi, www.tevella.fi	Etelä-Suomen Takuueristys Oy Lempäälä www.takuueristys.fi	Tampereen Konepajat Oy
Tampereen Messut Oy Tampere	Metallisorvaamo Sunila Ky Tampere	AV-Palvelut Tykkimies Oy Tampere
Konehuolto O. Brusila Tampere	Ata Gears Oy Tampere	Insinööritoimisto Comatec Oy www.comatec.fi
Kiitos Sotaveteraaneille Tampereelta Nro 108	Puhallinsoitinkorjaamo Jarmo Parkusjärvi Tampere	Nomet Oy Tampere
KB-Rakennus Oy Tampere	Mepco Oy Tampere	Asennus Aran Oy Tampere

Teiskon Raksa Oy Tampere	Automaalaamo P. Oinonen Oy Tampere	Jarmo Lindström Oy Lempäälä
Automaalaamo Arto Joki Tampere	Korja-Kumi Oy Tampere	Kuljetusliike PG-Trans Oy Tampere
Pirkan Terramek Oy Tampere	Kilsa Tools Oy Toijala	Kake Container Oy Tornio
Puutyö ja Saneeraus Järvenoja Oy Turenki	Hibox Systems Turku	Insinööritoimisto Arcus Oy Turku
Elmarino Shipping Oy Turku	Louhintaurakointi Noopila Oy Tuusula	Poincool-Service Oy Tuusula
Paketo Oy Tuusula	Pelti-Expert Oy Tuusula	Soraliike Erik Winqvist Ky Tuusula

Helmikuun ristikko

PALO SYTTY! MINÄ HOIDAN HOMMAN!

-härkä	PYY-DYS	RIABE	NN NN	ZKG PERUNAA!	VII-SARI	SIENI-TAUTI	ohjaavia	VIL-JEL-MÄÄ	etsiä
autio	TEHDÄ PAHAA	KÄHÄRI	MA-KEAA	HA-RALDIN ISÄ	PSYKO-NIMI	-TALO	Tom	000	auto
TOTTE-LEMATON	KAHVIIN	KER-JÄÄJÄ TORPE-DOIDA	KA-PAUKKA VIINI-SEUTUA	TUNNUS-LAUSE KAN-NOILTA	IHO-TAUTI	MÄEN-PÄÄ			
LAN-NOITE	SIJOIT-TA-JALLA	MERI-LÄINEN	HERÄÄ-MIS-AIKOJA	GOLFISSA	MÖKÄ	SINI-SALO PENTIK			
SODAN JUMALA	LITMA-NEN	Eero	REHKIÄ AFRI-KASSA	HAALIA HAL-TUUNSA	THAIMMA ENNEN MASEN-TUNUT	Zatopak	ZOLAN RO-MAANI		
KOKKOSEN NIMISIA	Spitz	TIS-KAUK-SET	YSTÄ-VÄL-LINEN	IHO JOSSA JÄLKIA					

Haetaan yhteyttä

Tietoa sota-ajan valokuvaustoiminnasta

Viime sotien aikana rintamilla liikkui armeijan sisäisissä tiedotuskomppanioissa toimineita ns. TK-kuvaajia, jotka tallensivat sotaa kuvin ja sanoin. Epävirallista kuvausta harrastettiin myös runsaasti ja sotilaat ottivat omilla kameroillaan kuvia kotialbumeihinsa. Kuvia myös myytiin ja vaihdettiin runsaasti.

Turun yliopistossa on tekeillä tutkimus sota-ajan valokuvauksesta ja valokuvista. Jos hallussasi on sodan aikana otettuja valokuvia tai osaat kertoa jotakin rintamalla tapahtuneesta valokuvauksesta tai kuvien myynnistä, soita ystävällisesti numeroon 040 844 9971.

Ystävällisin terveisin
Olli Kleemola
Tutkija, tohtorikoulutettava
Turun yliopisto, poliittinen historia

Vuorentaustan kanttiini, Hämeenlinna, talvisota

Viimeksi sotaveteraani Aarne Aaltonen ja tutkija Jaana Laamanen Mikkelistä jäljittivät hyvällä menestyksellä Taposen Saaraa Lappeenrannasta. Nyt he kaipaavat tietoa Vuorentaustan kanttiinista, joka toimi jossain Vuorentaan kylän seutuvilla, Hämeenlinnan kaupungin länsipuolella, ainakin talvisotakeväänä 1940. Aarne oli tuolloin panssarintorjuntatykkikoulutuksessa Linnan kasarmilla ja kävi poikien kanssa peltoja pitkin hiihtäen kyseisessä kanttiinissa useamman kerran.

Välimatkaa oli muutama kilometri. Voitteko auttaa meitä paikantamaan tuon kanttiinin? Tämänhetkisen tiedon mukaan se ei, nimestään huolimatta, ole ollut Vuorentaan kylässä. Yhteydenotot: Jaana Laamanen,

sähköposti: jaana.laama@suomi24.fi tai vastaajalla varustettu kännykkä: 040 766 3645. Aarnen puhelinnumero on (015) 210 172. Kiitos.

Isäni **Arvo Johannes Toivonen** (1920-1994) teki elämäntyönsä metsähoidonneuvojana Harjavallan metsänhoitoyhdistyksessä. Minua kiinnostaa oheisen kuvan tarina sekä keitä muita Suomen sotilaita kuvassa on. Minun isäni on toinen vasemmalta. Hänen edessään seisoo Ruotsin prinssi Gustaf Adolf (1906-1947). Isäni oli jatkosodassa ja haavoittui heti sodan alussa 18.8.1941 Jääskissä Kelalammilla. Isäni joutui myöhemmin sairaalaan Ruotsiin. Oheinen kuva on otettu Ruotsissa, siinä ollaan hirvijahdissa. Veljeni tietojen mukaan isäni oli ajomiehenä. Isäni palasi Suomeen vasta toukokuussa 1942.

Kysyin kuvasta Ruotsin hovista, mutta eivät tunteet sitä. Kuva saattaa olla isäni kameralla ottama.

Mahtavatko kuvan kaksi muuta suomalaista sotilasta olla vielä elossa? Ehkä joku heidän omaisensa tuntisi miehet kuvasta. Terveisin, Anitta Kaitajärvi, Pitkäkuja 3 B 4, 21420 Lieto, puh. 040 749 0297

Kokoonnutaan

VSOL:n internaattiveljet avec, kokoonnumme keski- viikkona 23.4. Suomalaisella Klubilla klo 12.00. Tule muistelemaan ja tapaamaan koulukavereitasi sekä nauttimaan ruoasta ja yhdessäolosta. Lounaan hinta on 35€ / henkilö. Ilmoittautumiset 21.3. mennessä Erkki Merikalliolle, puh 050 572 7943 (vastaaja) tai (09) 505 0082 tai sähköposti erkki.merikallio@kolumbus.fi. Yhdistyksen tilinumero on FI35 1808 3500 0014 62. Tervetuloa
VSOL:n perinnetoimikunta;
Pentti Heinijoki, Juhani Soila

Kesän 1944 ratkaisutaistelut

Ensi kesänä tulee kuluneeksi 70 vuotta näistä taisteluista. Taistelut olivat ankaria ja niissä ratkaistiin kansakuntamme olemassaolo ja itsenäisyytemme oli veitsen terällä. Näissä tunnelmissa teemme matkan 2.-5. 7. Ihantalan taistelun ja Ilomantsin mottitaistelun muistomerkeille. Laskemme seppeleet kummankin taistelun muistomerkeille. Käymme 4.7. Möhkön ke-säteatterissa, jossa esitetään näytelmä Mottimestari paikallisin voimin. Esitys pohjautuu Ilomantsin mottitaistelun tapahtumiin. Ajamme reittiä Turku-Riihimäki-Lahti-Viipuri-Ihantala, Sortavala (3.7.) -Ilomantsi, Möhkö (4.7). Vielä paikkoja vapaana. Tiedustelut Taisto Tähkämaa, puh. 040 591 4642.

Rakennusliike Harry Autio Ky Uusikaupunki	Oy Kontaktor Ab Vaasa	Oy K. Juslin Ab Vantaa
Lean Solution Consulting Oy Vantaa	Uudenmaan Pikakuljetus Oy Vantaa	Kiinteistösaneeraus Oy Vantaa
 masino www.masino.fi	Varkauden Puu Oy Varkaus	Arokivi Oy Varkaus
BP Asennus Oy Varkaus	PT-Palontorjuntapalvelu Oy Varkaus	Mobus Oy Vääksy
E.T. Listat Oy Ylivieska	Rautapohja Oy Ylivieska	Yhtymä-Tahlo Oy Ylöjärvi www.yhtymatahlo.fi
Kuljetusliike Lasse Ruohonen Oy Ylöjärvi	Esse Elektro Kraft Ab Esse	Powernet Oy Äänekoski

Sotaveteraaniliiton myyntitoimisto palvelee

Toimisto avoinna ma-pe 8.30-16.00

Soita Riinalle (09) 6126 2015 tai Marjalle (09) 6126 2016

Sähköposti: riina.lillfors@sotaveteraaniliitto.fi • marja.riukka@sotaveteraaniliitto.fi

Verkkokauppa palvelee osoitteessa: www.sotaveteraaniliitto.fi

8 Liiton virallinen hautakivimerkki
Halkaisija 60 mm.
Myös uurnamerkinä.
Hinta 15 euroa

9 Tammenlehvä-hautakivimerkki
Korkeus 90 mm
Hinta 20 euroa

1 Sotaveteraanimitali
Myös kannattajajäsenille
Hinta 15 euroa

2 Jäsenmerkki
Myös kannattajajäsenille
Hinta 15 euroa

4 Liiton standaari
Hinta 35 euroa

6 Suomen lippu
Hinta 30 euroa

12 Uusi juhla-DVD
Sotaveteraani- ja perinnekuorot Helsingin Jäähallissa 14.3.2010.
Arvokas DVD Talvisodan muistojuhlalta.
Hinta 25 euroa

43 Sama kaiku on askelten -CD
Kymmenen sotaveteraanikuoron ja Haminassa sotaveteraanien konsertissa taltioituista äänitteistä on koottu 38 laulua sisältävä tupla-CD.
Hinta 20 euroa

35 Sotaveteraanikalenteri vuodelle 2014
Kalenteri on tarpeellinen ja hyvä tietopaketti jokaisen jäsenen taskuun.
Saatavana vielä erä kalentereita, myös nahkakantisena.
Hinta 6 euroa/12 euroa

31 Yrjö Jylhä: Kiirastuli
Runokokoelma
Talvisodan runoutta vuodelta 1941. Kuvitettu.
Hinta 25 euroa

KÄYNTIOSOITE: Kellosilta 4 C, Itä-Pasila. Raitiovaunu 7 B kulkee Kellosillan pysäkillä.

TILAUSKORTTI

Suomen Sotaveteraaniliitto
PL 600, 00521 HELSINKI

Nimi (tekstaten):

.....

Lähiosoite:

.....

Postinumero ja -toimipaikka:

.....

Nro kpl.....

Nro kpl.....

Nro kpl.....

Nro kpl.....

Nro kpl.....

Nro kpl.....

Nro kpl.....

Nro kpl.....

1/14

Täytä ja postita oheinen tilauskuponki tai tilaa puhelimitse.

KONECRANES®

Lifting Businesses™